Små orgelkompositioner fra skrivebordsskuffer 2. bog

samlet og udgivet af
André Palsgård

Små orgelkompositioner fra skrivebordsskuffer 2. bog

samlet og udgivet af
André Palsgård

Eget forlag
André Palsgård
Kildebakkegårds Allé 23
2860 Søborg
39672261

ISBN-nr. 87-986484-3-8 ISMN-nr. M-706779-01-0
Små orgelkompositioner fra skrivebordsskuffer, 2. bog samlet af
André Palsgård (Copyright).
Udgivet juni 1999.

Eget forlag:
André Palsgård
Kildebakkegårds Allé 23
2860 Søborg
39672261

Telefon: 20150985
E-mail: apalsgard@gmail.com
Hjemmeside: www.orgelsamling.dk

Rettighederne til kompositionerne tilhører komponisterne eller disses arvinger.

Af samme forfatter og på samme forlag er tidligere udgivet:
Kirkeorgelafdelingen på harmoniumsfabrikken Joh. P. Andresen & Co., Ringkjøbing, 1897-1908 (Udgivet i 1997).

Orgelsagen i Højby Kirke 1906 (Udgivet i 1997).

Små orgelkompositioner fra skrivebordsskuffer, 1. bog (Udgivet i 1998).

Omslagsfotoet viser udsnit af et foto, der blev taget i begyndelsen af 1989 af en professionel fotograf. Kirkeværge John Mikkelsen ønskede orglet i Smørum Kirke fotograferet, før det skulle nedtages for at give plads til et nyt orgel. Orglet var lige ved at blive destrueret, da ingen ønskede at overtage det, men det blev i sidste øjeblik reddet af Veteranorgelklubben, der fandt interesserede og aktive mennesker på værkstedet i den Københavnske institution Sundholm. Orglet blev nedtaget skånsomt og flyttet efter alle kunstens regler i foråret 1989. Kort efter begyndte værkstedets folk at opstille orglet på det højloftede pulpitur i kirkesalen. Til daglig blev kirkesalen brugt til badmintonspil og lignende, for Københavns kommune har ikke ofret penge på en gymnastiksal, hvor de mange mennesker kan motionere deres kroppe. Men kirkesalen kunne bruges til begge formål, for den har sammenfoldelig altertavle, der kan åbnes ved højtiderne. Det blev institutionens mangel på en kantine, der medførte, at orgelplanerne alligevel gik i vasken. Uventet optrådte nemlig en aktiv beboergruppe, der ønskede pulpituret ombygget til alkoholfri bar med runde borde, akvarium og pianette. Alt dette var forståeligt nok, men ikke godt for orglet, der i de følgende år blev flyttet fra rum til rum, for der er også mangel på plads til nye aktiviteter på Sundholm. I 1994 *skulle* orglet fjernes. En ansat satsede hårdt på at anvende orglet til et kunstværk til "Kulturby -96": Et vandorgel, hvor piberne lå skjult i stålrør! Veteranorgelklubbens kontaktmand (AP) tiggede orgelbygger Svend E. Nielsen om at fjerne orglet, hvilket skete i løbet af få dage. Med hjælp fra organisterne Flemming Dreisig og Hans Ole Thers endte historien lykkeligt. Orglet står nu på pulpituret ved koret i Helligaandskirken i København. Det næsten 3,5 m høje orgel virker let og elegant i det høje rum, og det klinger herligt. Facaden er tegnet af arkitekt H. B. Storck, der også har tegnet facaden til Helligaandskirkens hovedorgel. Kongen på midtertårnet forsvandt på Sundholm, men billedhugger Maria Hammerich har mesterligt hugget en ny efter det her viste foto. Orglet er et sløjfeladeorgel bygget 1899 af I. Starup. Disposition: 1 manual (C-f''') med 6 stemmer: Bordun 16 Fod, Principal 8 Fod, Gedakt 8 Fod, Viola di Gamba 8 Fod (C-H fælles med Gedakt 8 Fod), Octav 4 Fod og Flöite 4 Fod. Desuden anhangspedal (C-c'), klokkespil med 4 harmoniklokker drevet af pneumatisk mølle og et kollektiv (fast kombination) for Bordun 16 Fod, Principal 8 Fod og Octav 4 Fod. Kollektivet har både et til- og et frakoplingstrin, der står i forbindelse med et voldsomt dimensioneret system af vægtstænger med kontravægte.

Forord

Det var med stor glæde, jeg erfarede, at min interesse for orgelkompositioner fra private gemmer deles af mange andre. Den positive modtagelse af min 1. nodebog med små, private orgelkompositioner medførte, at jeg med iver fortsatte arbejdet. Resultatet foreligger her i form af den 2. nodebog, der indeholder koralbearbejdelser, frie kompositioner og 2 nye koraler. Komponisterne er afdøde organist Erik Staal, afdøde organist Chr. Christensen (kendt fra 1. nodebog), overlæge Sven Winther Topp, organist Chr. Groll og undertegnede. Koralbearbejdelserne er ledsaget af kortfattede noter om melodiernes oprindelse. Yderligere oplysninger kan findes bag i Den Danske Koralbog.
Høre-talepædagog og organist Niels Morsing takkes for omhyggelig korrekturlæsning og rådgivning.
Jeg er fortsat meget interesseret i at modtage små orgelværker fra hjemmekomponister - eller improvisatorer, der vil tage sig tid til at notere de bedste værker ned, inden de går tabt.

Søborg, juni 1999 *André Palsgård*

Indholdsfortegnelse

Komponisterne	side 4
Kompositioner af organist Erik Staal:	
Præludium over "Klokken slår"	side 5
Præludium over "Dejlig er den Himmel blaa"	side 6
Præludium over "Til dig alene, Herre Krist"	side 8
Præludium over "Hvo ikkun lader Herren raade"	side 9
Præludium over "Kvindelil, din Tro er stor"	side 10
Præludium over "Hyggelig, rolig"	side 11
Præludium over "Jesus, dine dybe Vunder"	side 12
Partita over "Rind nu op i Jesu navn"	side 13
Alla breve	side 21
Lille præludium i Koncertform	side 24
Kompositioner af organist Chr. Christensen:	
Præludium over "Den signede Dag"	side 26
Præludium over " Naturen holder Pinsefest"	side 27
Præludium over "Gør Døren høj"	side 28
Komposition af overlæge Sven Winther Topp	
Sommersalme	side 29
Kompositioner af organist Chr. Groll:	
"Hvad kan os komme til for nød"	side 30
Elegi i E-moll	side 31
Meditation	side 32
Jazz-etude for orgel	side 33
"Danseglæde"	side 34
Kompositioner af André Palsgård:	
"Die neue Organistin" m. v.	side 35
Orgelvals med mellemspil	side 39
Lente	side 40
2 tænksomme	side 41
Oktober	side 42
Interludium 1298	side 43
Stilfærdigt interludium	side 44
Julemarch	side 46
Hymne	side 47
Ludium vernale	side 48

Komponisterne

Erik Staal (1914-1996) tog i 1940 afgangseksamen fra Det Jyske Musikkonservatorium i orgel, violin, klaver og musikteori. I 1943 tog han organisteksamen ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, København. Elev af Emilius Bangert. Videregående studier hos Georg Fjelrad og Aksel Andersen. ES var ansat som organist ved Hammelev Kirke og Enslev Kirke fra 1943 og ved Æbeltoft Kirke i årene 1950-1984 og fra 1971 også Dråby Kirke. Orglet i Æbeltoft Kirke er bygget af Marcussen & Søn i 1963 og har 22 stemmer. ES drev omfattende koncertvirksomhed såvel på orgel som violin. Han spillede gerne egne værker og koketterede med, at hans foretrukne komponist var Henry Terpager (ES' mellemnavne). Han var iøvrigt kendt for aldrig at fortælle den samme vittighed mere end én gang til samme tilhører. ES noterede sine noder i nogle store, indbundne bøger, der er gået i arv til organist Per Møller, Ryomgaard. Blandt værkerne er der flere partitaer af 8-10 minutters varighed. Stykkerne i denne nodebog hører til blandt de mindre værker. Jeg har tilladt mig en del steder at omskrive nodesystemer med 3 bjælker til systemer med 2 bjælker og et enkelt sted at omskrive fra C-nøgle til F- og G-nøgle. Per Møller takkes for udlån af nodebøgerne til fotokopiering. Fru Karen Staal takkes for tilladelse til, at jeg må lade hendes mands værker udgive.

Christen Christensen (1871-1952). Seminarist fra Aarhus 1895. Elev af Birkedal-Barfod. Organist ved Holstebro Sognekirke i årene 1916-1939 og desuden lærer ved Danmarksgades skole. Han udgav i 1918 en lille Harmoniumskole, der udkom i 5 oplag - sidst i 1942. Forlaget O. Lohse udgav i 1936 "12 små Salmemelodier ved Chr. Christensen, Lærer og Organist i Holstebro". Han forærede ofte egne kompositioner til sine elever. I denne nodebog er 2 af koralerne en foræring til eleven Lis Markussen, Holstebro, der gik til harmoniumsundervisning i CCs hjem. Den 3. koral er afskrevet en gang i 1960erne af organist Roy Bruun fra en nodebunke i missionshuset i Holstebro. Denne nodebunke er siden forsvundet. De fleste af CCs kompositioner i min 1. nodebog er trykt efter kopier af en eksisterende nodebunke i HolstebroValgmenighed. Yderligere omtale af CC kan findes i 1. nodebog.

Sven Winther Topp er født i 1945. Fra 1988 har han været røntgenoverlæge på Nykøbing Mors Sygehus. SWT har fra tidligste ungdom studeret diverse landsbykirkeorgler i det jyske og ført journaler på dem. Han har desuden samlet alle tænkelige oplysninger om danske orgler og orgelbyggere. Han har siden 1968 fungeret som organistvikar ved forskellige nordvestjyske kirker. Han har skrevet flere salmemelodier og -tekster. Den her viste sommersalme er skrevet efter inspiration fra sommersalmekonkurrencen i Menighedsrådenes Blad i 1992. Opgaven gik ud på at skrive tekst eller melodi til en sommersalme med samme metriske opbygning som "Hvad kan os komme til for nød" af Klug 1533.

Organist Jørgen Chr. Groll er født i 1952 i en musikalsk familie - hans moder er koncertsangerinde Ellen Stryg Jensen. Så snart han var i stand til at kravle op på klaverbænken, gav han sig til at spille små melodier, som han forsøgte at harmonisere. CG fik klaverundervisning som barn og ung og blev musiksproglig student fra Kildegård Gymnasium i 1972. Derefter studerede han på Musikvidenskabeligt Institut, Københavns Universitet. Som nyansat tenor i Solbjerg Kirkes kor i 1974, blev han tryllebundet, da han hørte og så organist Werner Meyer med musikalitet og teknisk overskud folde sig ud på orglet - han *måtte* bare lære at spille på dette orkestrale blæser-instrument. I 1977 begyndte han at gå til undervisning hos nu afdøde organist Carl Riess. Sommer 1980 bestod han den Præliminære Orgelprøve. Var derefter fast organistvikar ved Solbjerg Kirke og Frederiksberg Begravelsesvæsen indtil maj 1986. I årene 1982-86 studerede han almen musikpædagogik på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, hvilket resulterede i en statsprøvet musikpædagog-eksamen. I faget "brugsklaver" spillede han jazzklaver. CG ernærede sig under studierne som jazzpianist. Fra 1986 har CG beklædt stillingen som organist ved Karlslunde Kirke og Karlstrup Kirke. I Karlslunde spiller han nu på et splinternyt 21 stemmers orgel bygget af orgelbyggeriet Jensen & Thomsen. CG har studeret orgel hos Jens E. Christensen, Kristian Olesen og Knud Vad og "Orgel og teori" hos Helge Fl. Pedersen på Lyngby Kirkemusikskole. CG er en meget aktiv improvisator. Forhåbentlig får han noteret noget mere ned, så andre end tilhørerne kan have glæde af det.

André Palsgård er født 1944. Er praktiserende læge af gavn og lader op ved at restaurere gamle kirkeorgler og udgive nodebøger. Er omtalt i 1. nodebog.

Præludium over
"Klokken slår"

Erik Staal, 4/10 1955

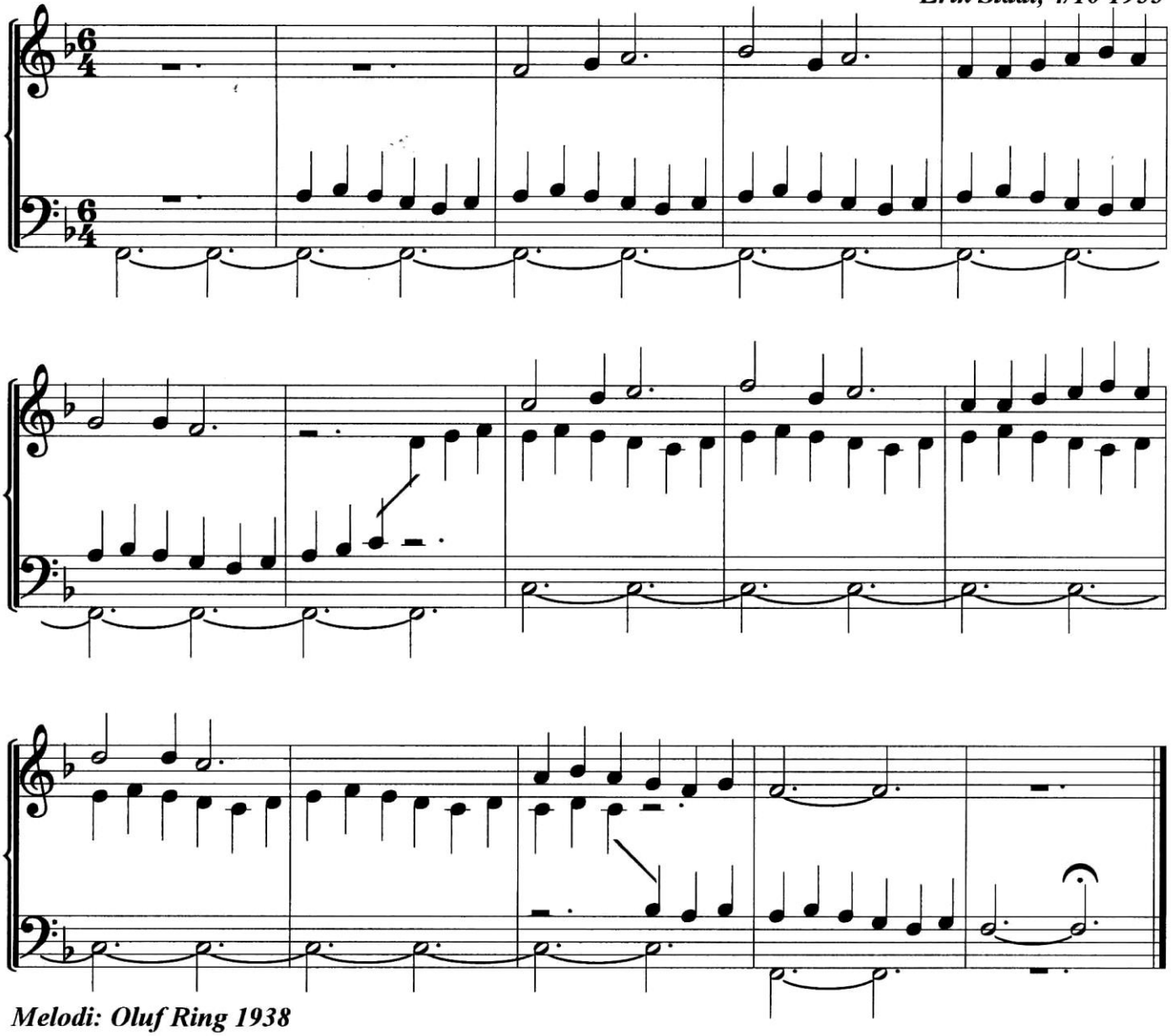

Melodi: Oluf Ring 1938

Præludium over
"Dejlig er den Himmel blaa"

Erik Staal, 6/1 1951

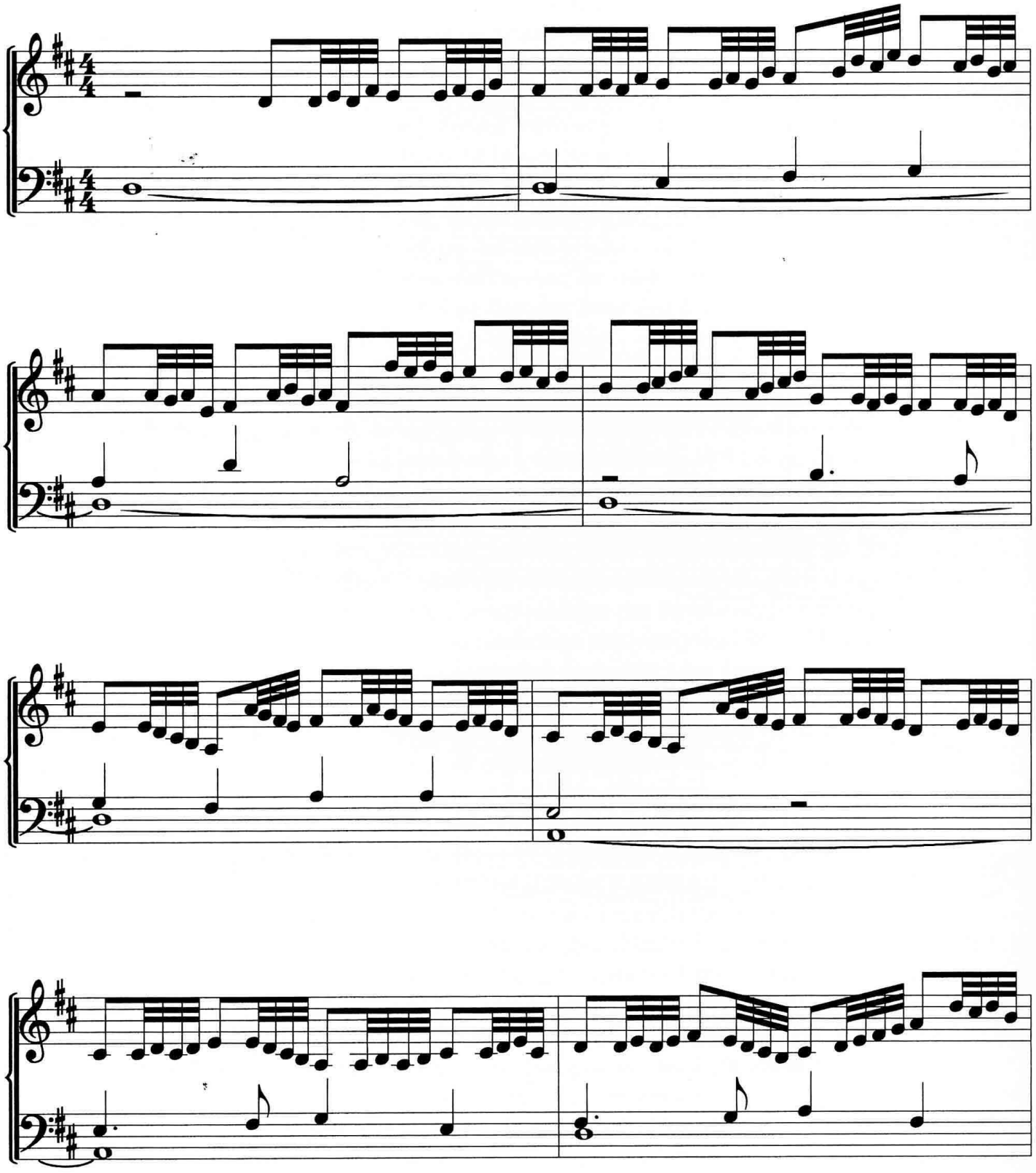

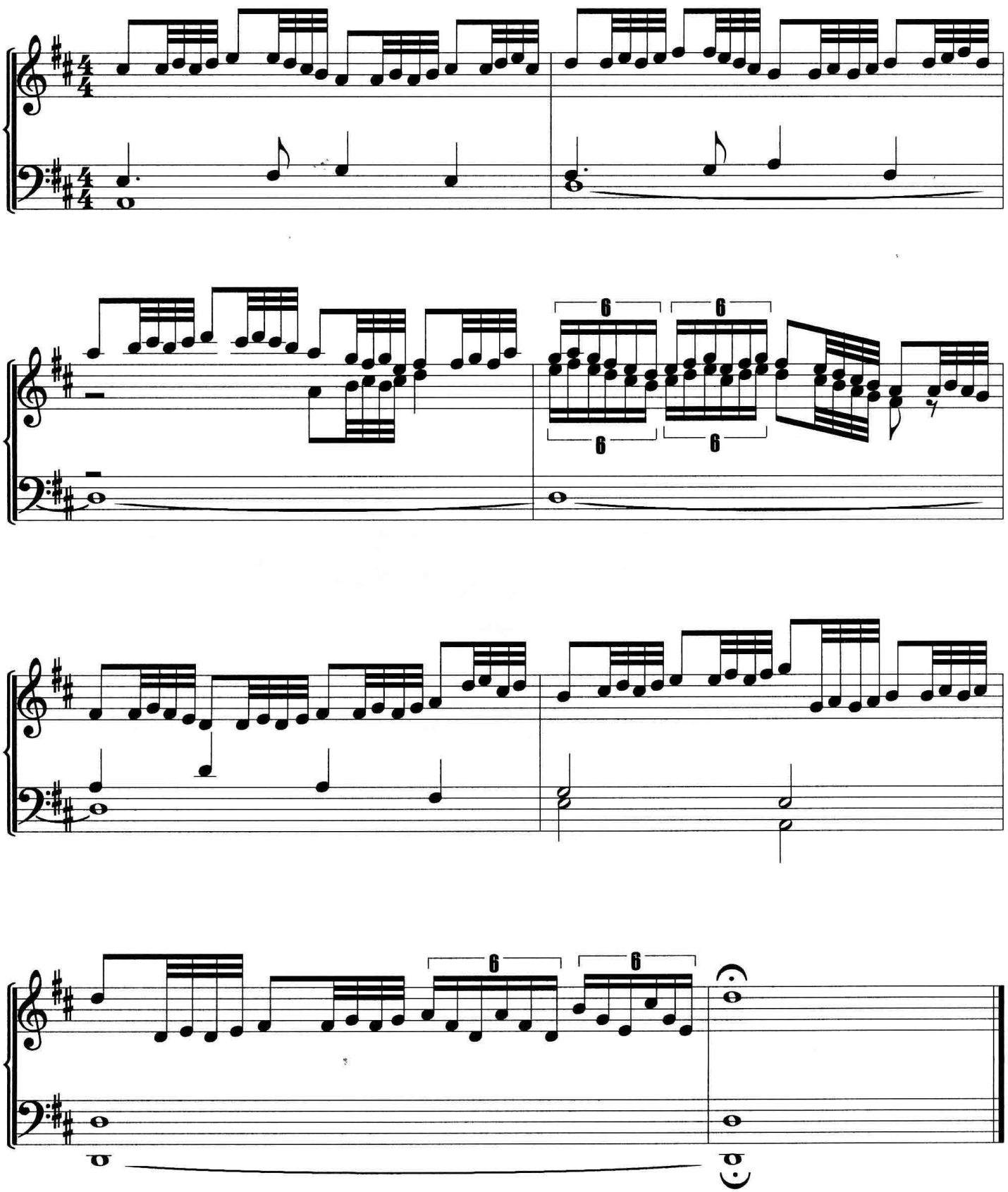

Melodi: J. G. Meidell ca. 1840

Præludium over
"Til dig alene, Herre Krist"

Erik Staal, 24/10 1948

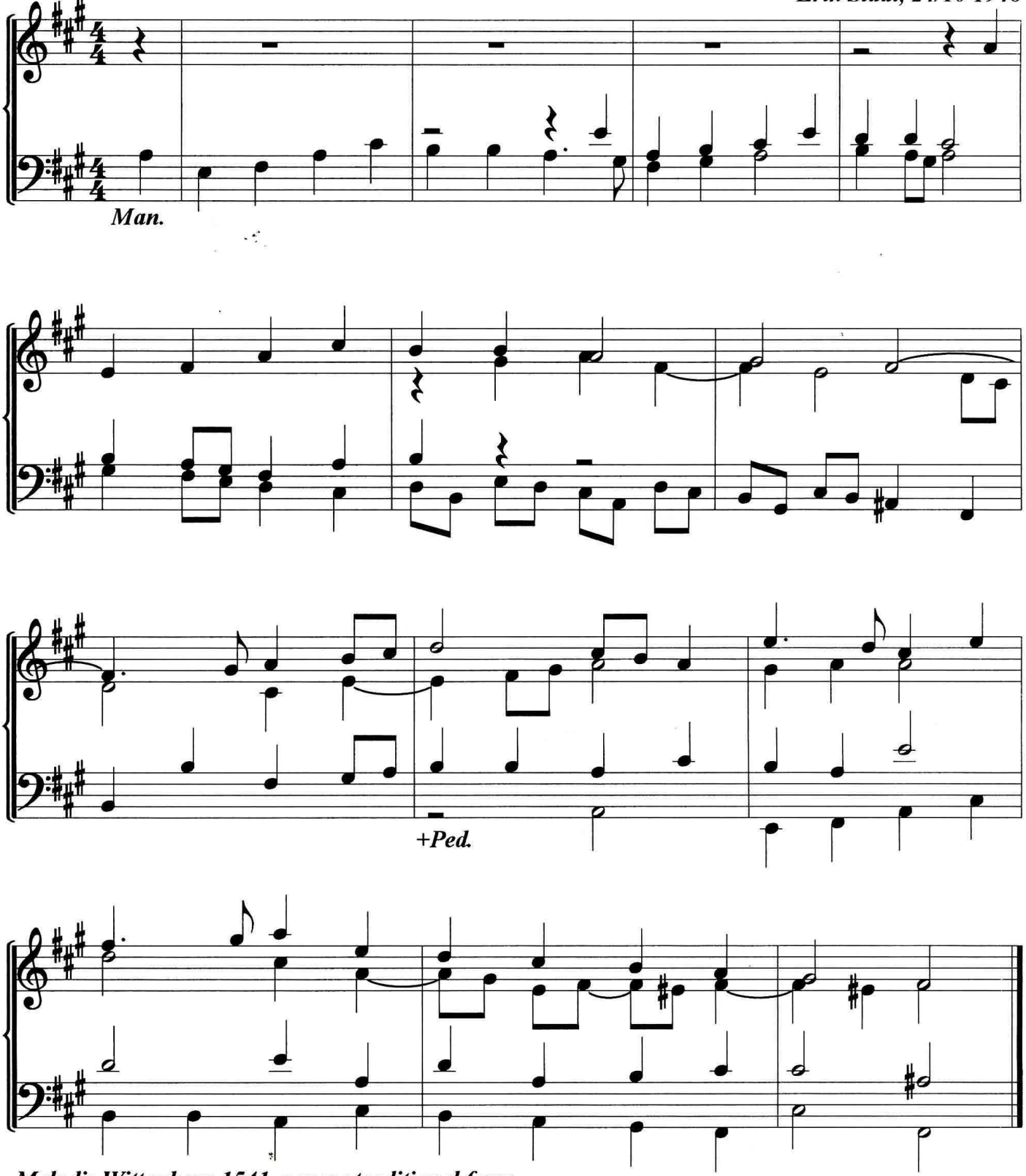

Melodi: Wittenberg 1541, senere traditionel form.

Præludium over
"Hvo ikkun lader Herren raade"

Erik Staal, 5/1 1950

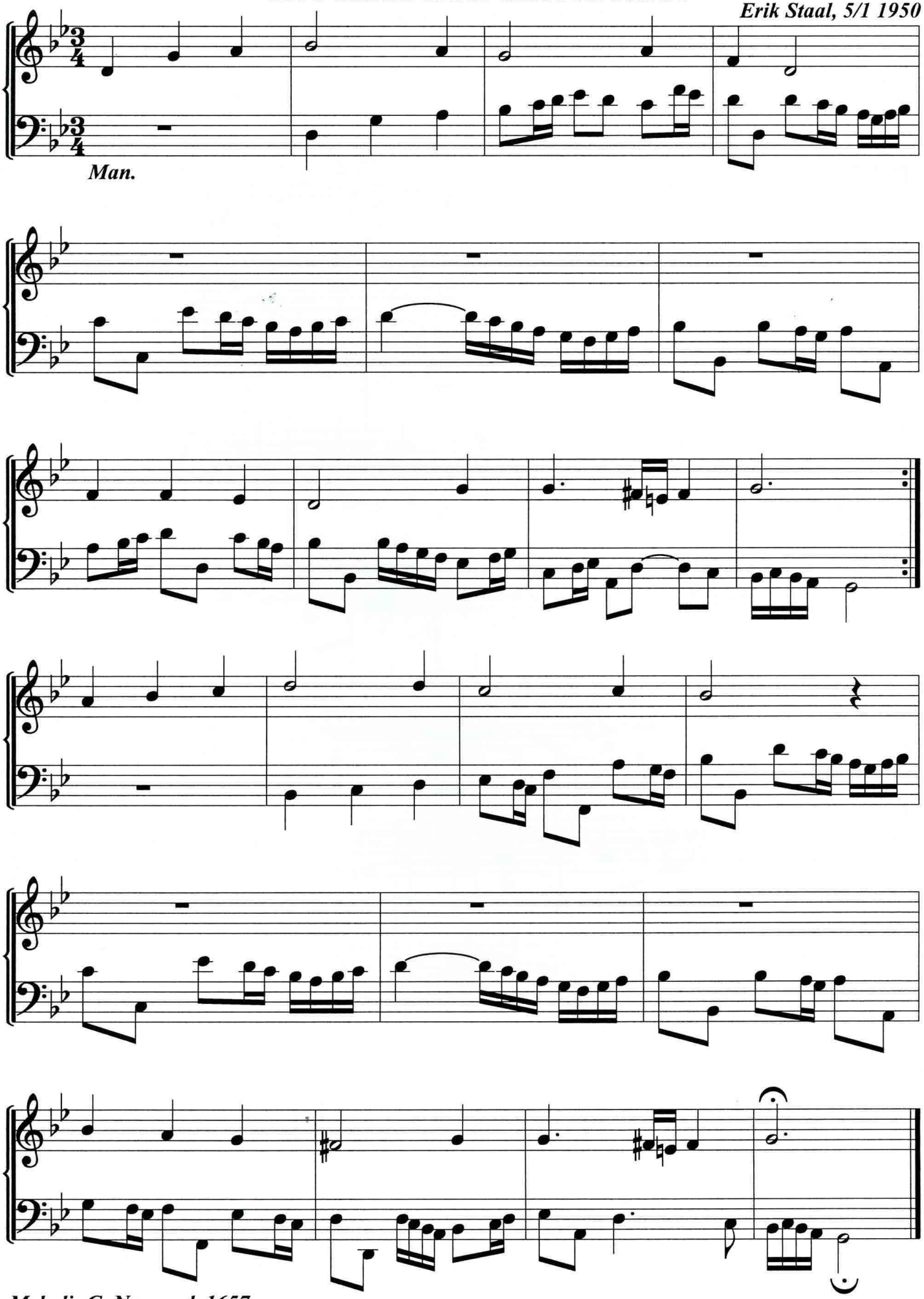

Melodi: G. Neumark 1657

Præludium over
"Kvindelil, din Tro er stor"

Erik Staal, 20/3 1960

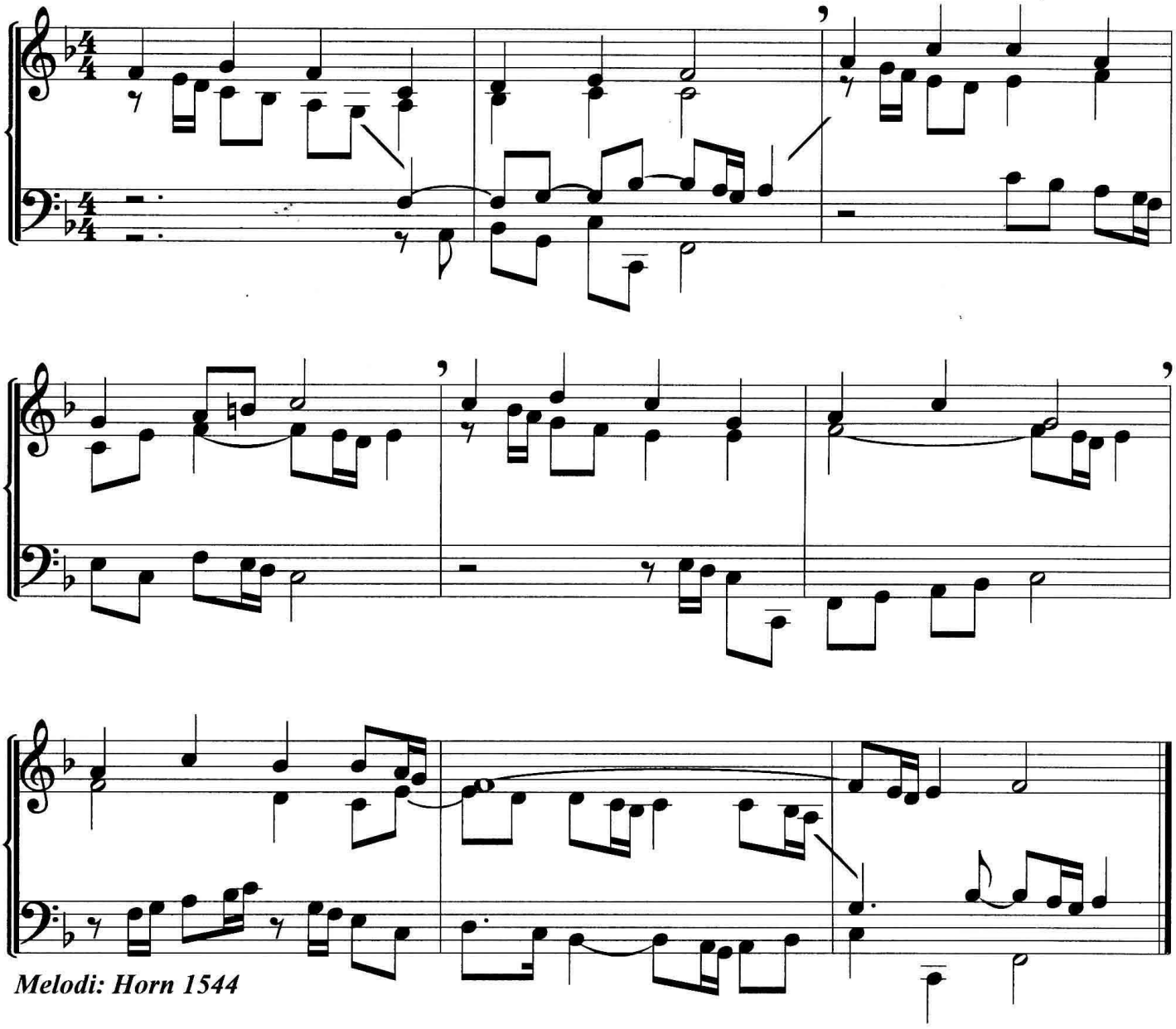

Melodi: Horn 1544

Præludium over
"Hyggelig, rolig"

Erik Staal, 18/6 1960

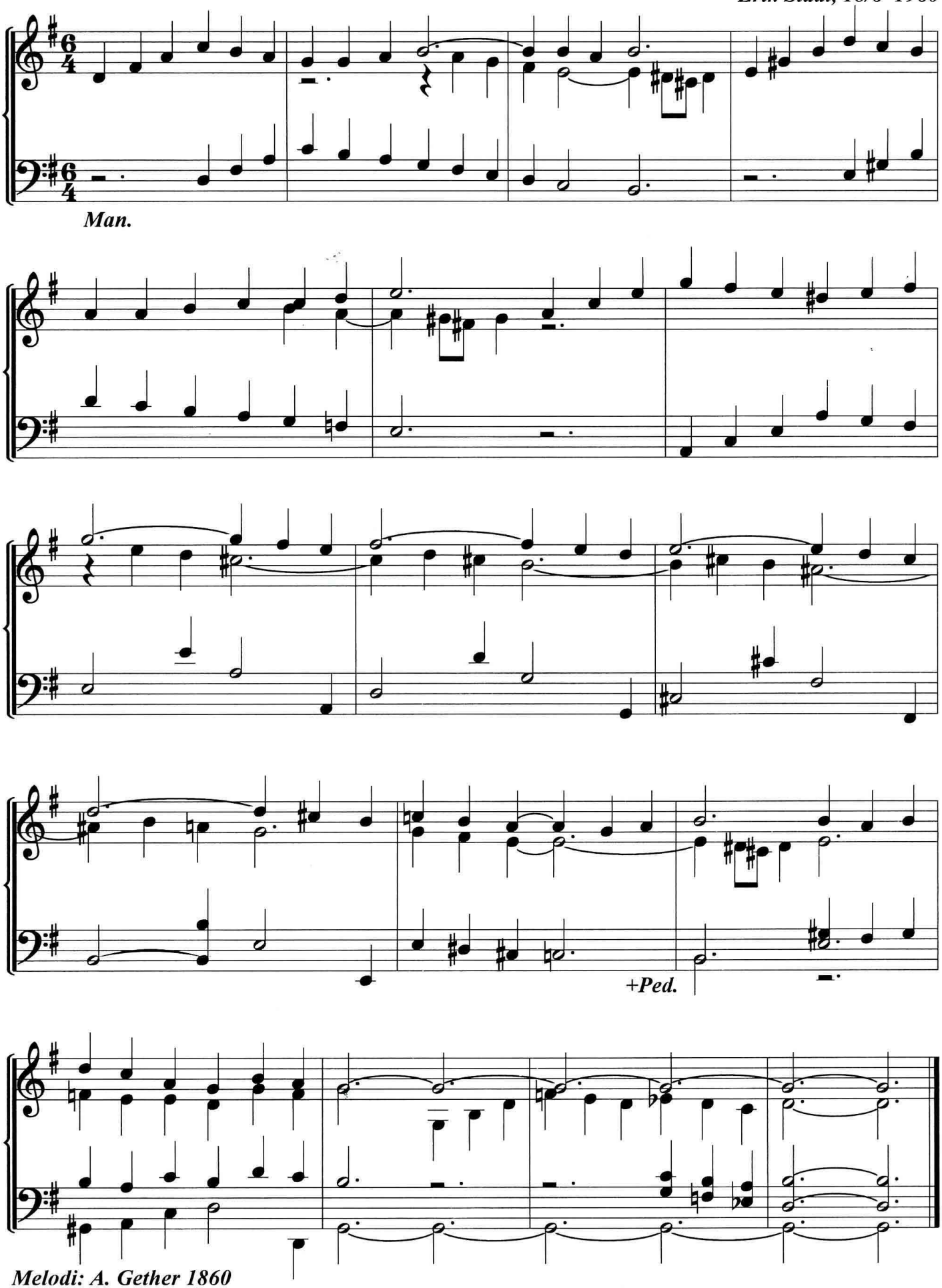

Melodi: A. Gether 1860

Præludium over
"Jesus dine dybe Vunder"

Gd.8 Gdf 4 Quint 1 1/3 *Erik Staal, 4/1 1962*

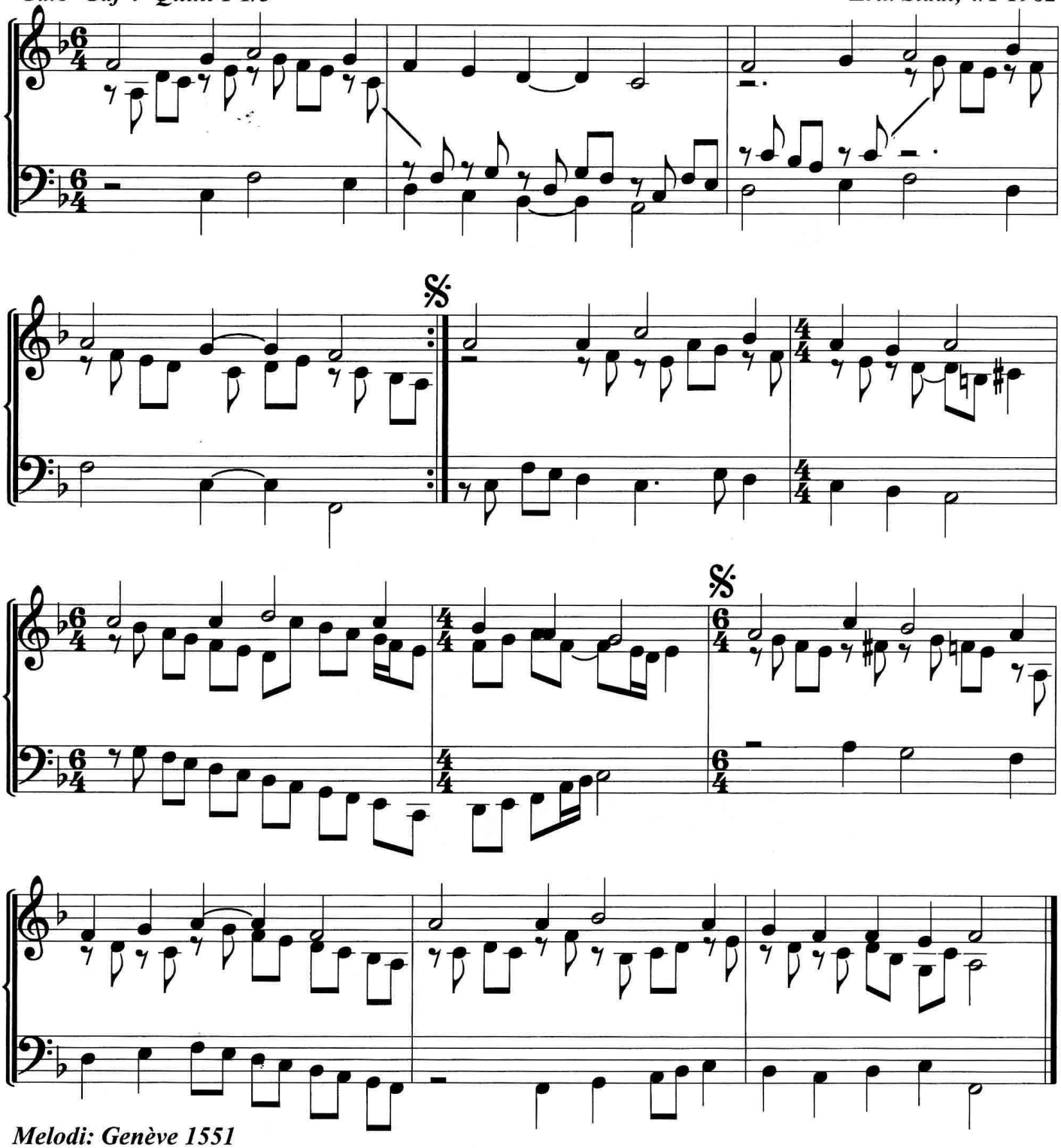

Melodi: Genève 1551

Partita over
"Rind nu op i Jesu Navn"

Erik Staal. Komponeret 12/9 1960. Revideret 21/9 1991

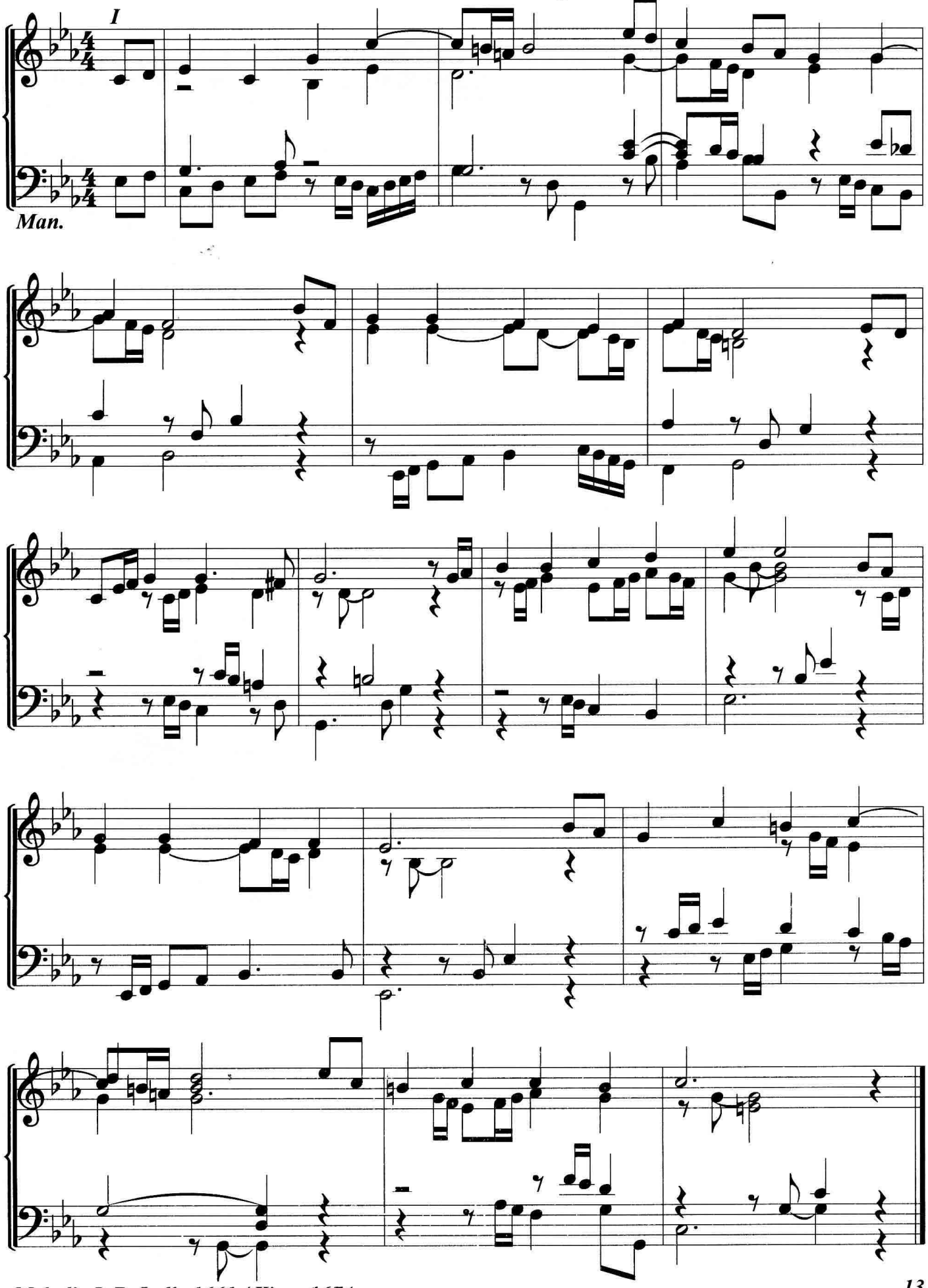

Melodi: J. B. Lully 1661 / Kingo1674

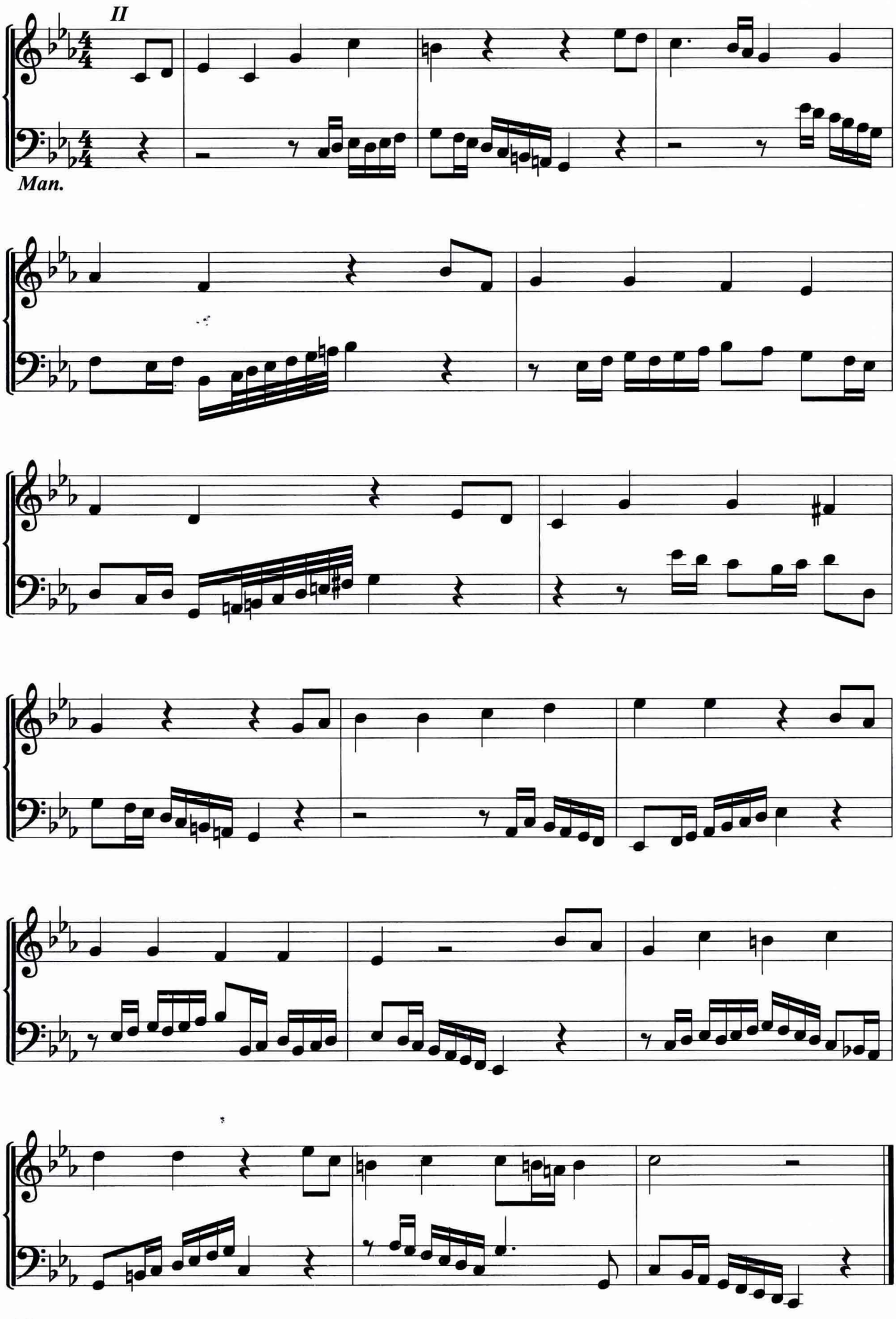
II
Man.

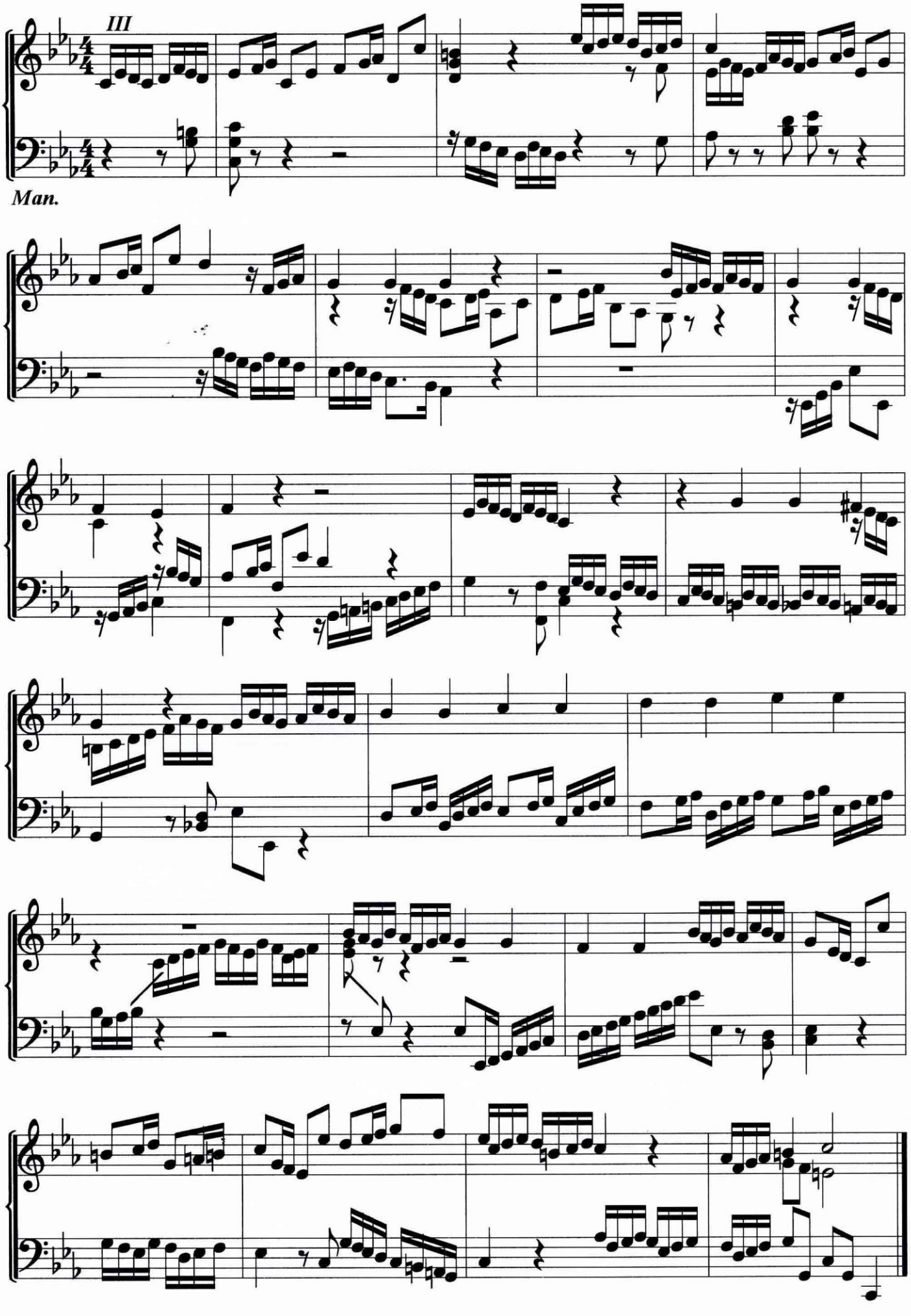
III
Man.

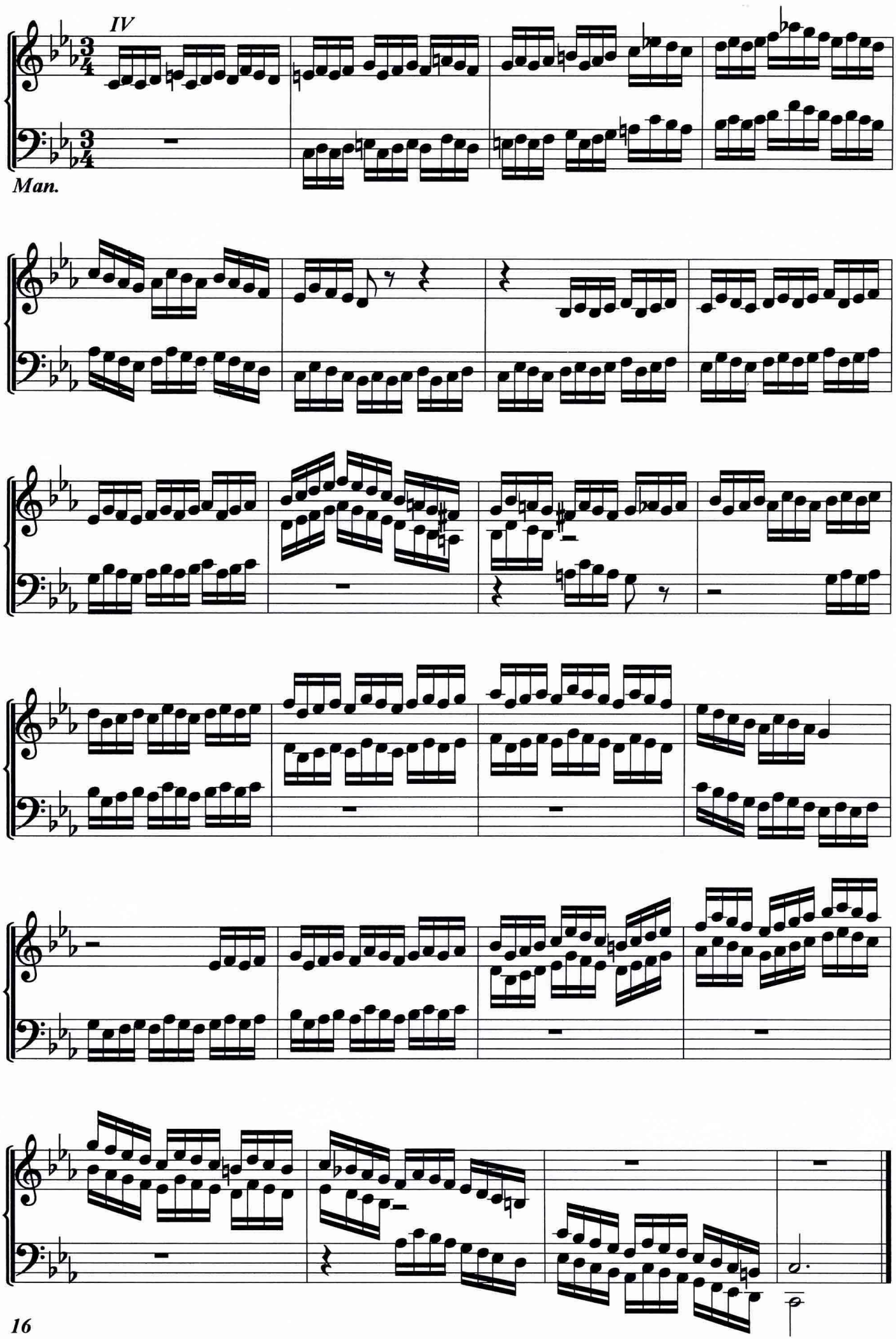
IV
Man.

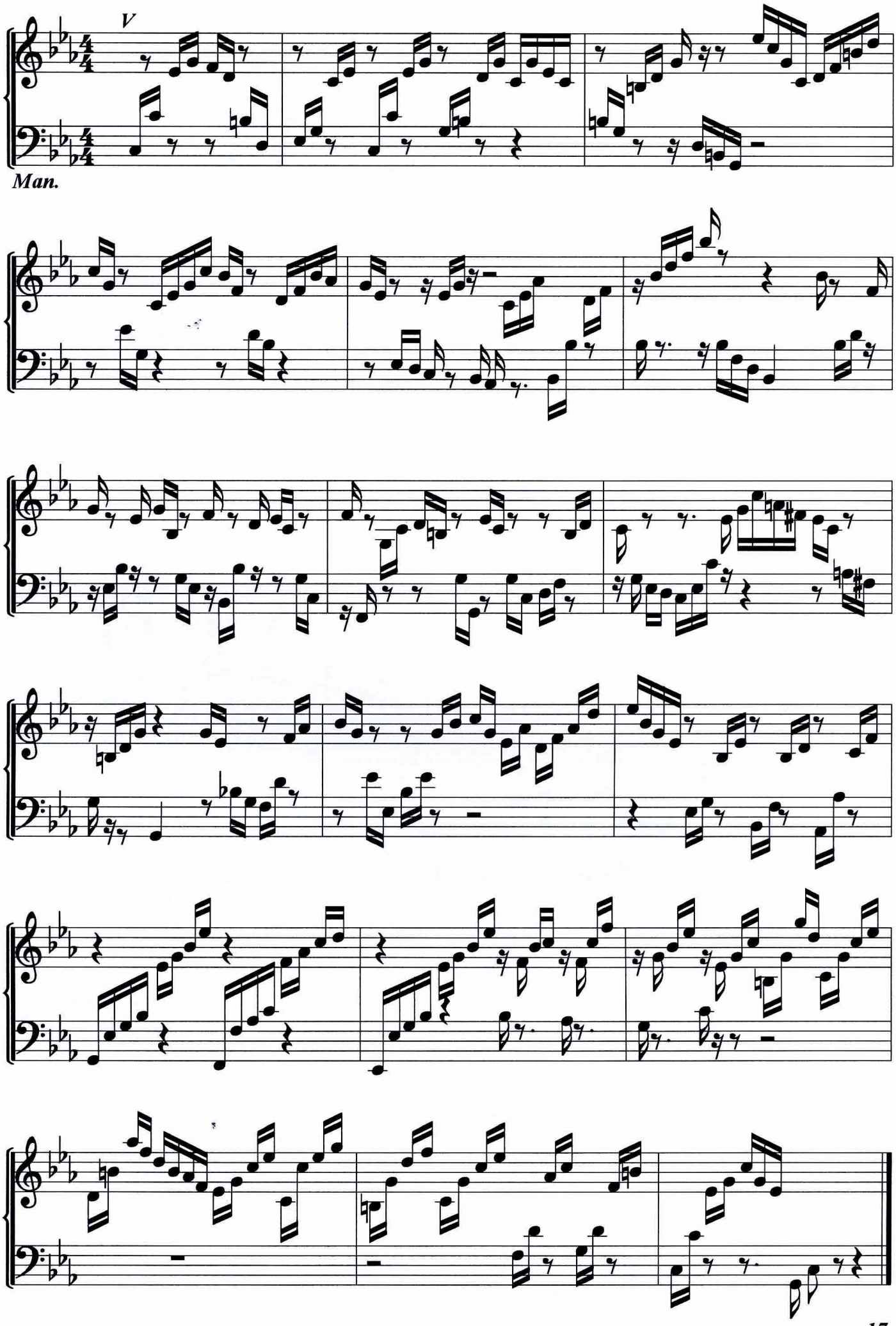
V
Man.

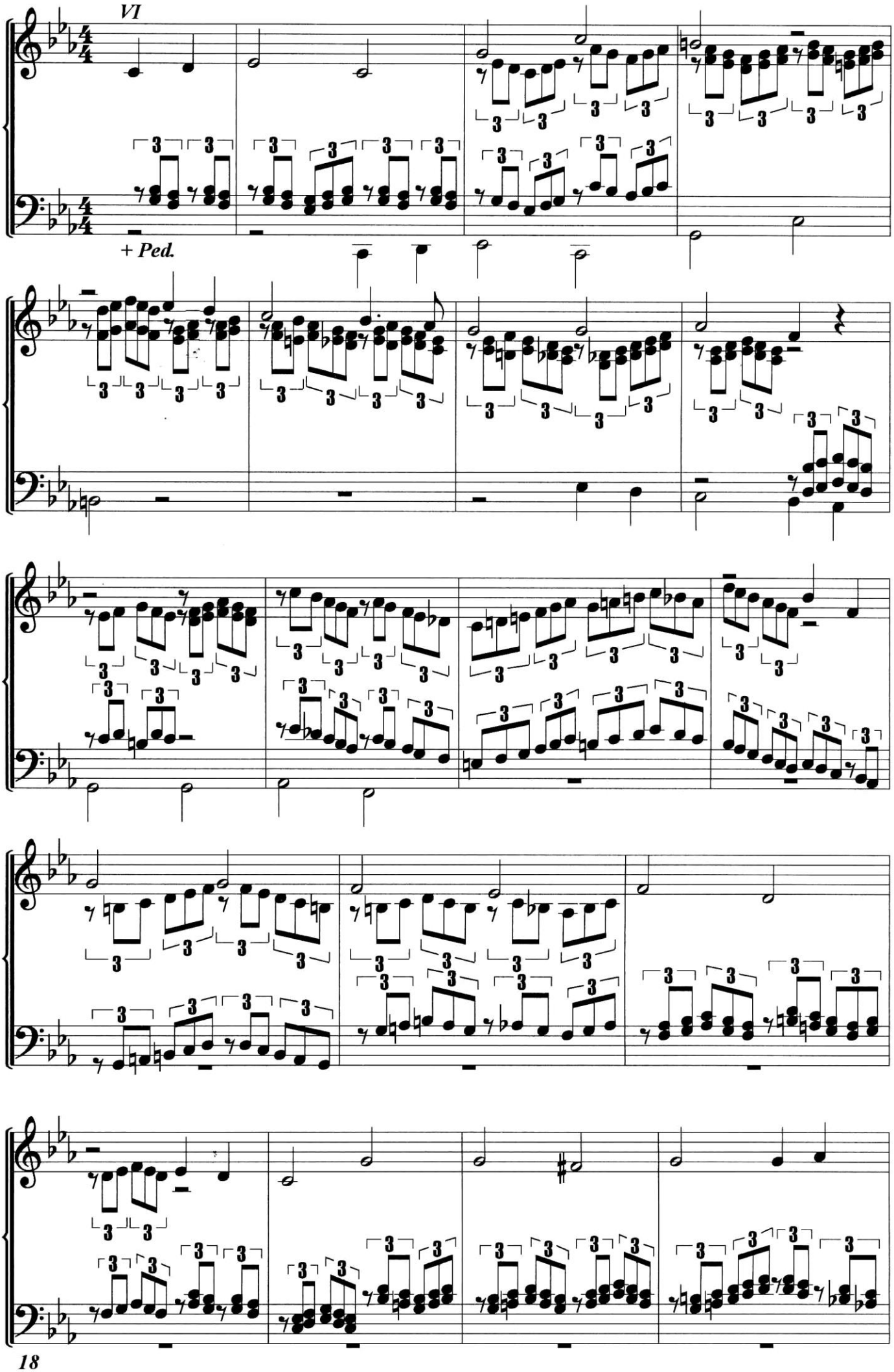
VI
+ Ped.

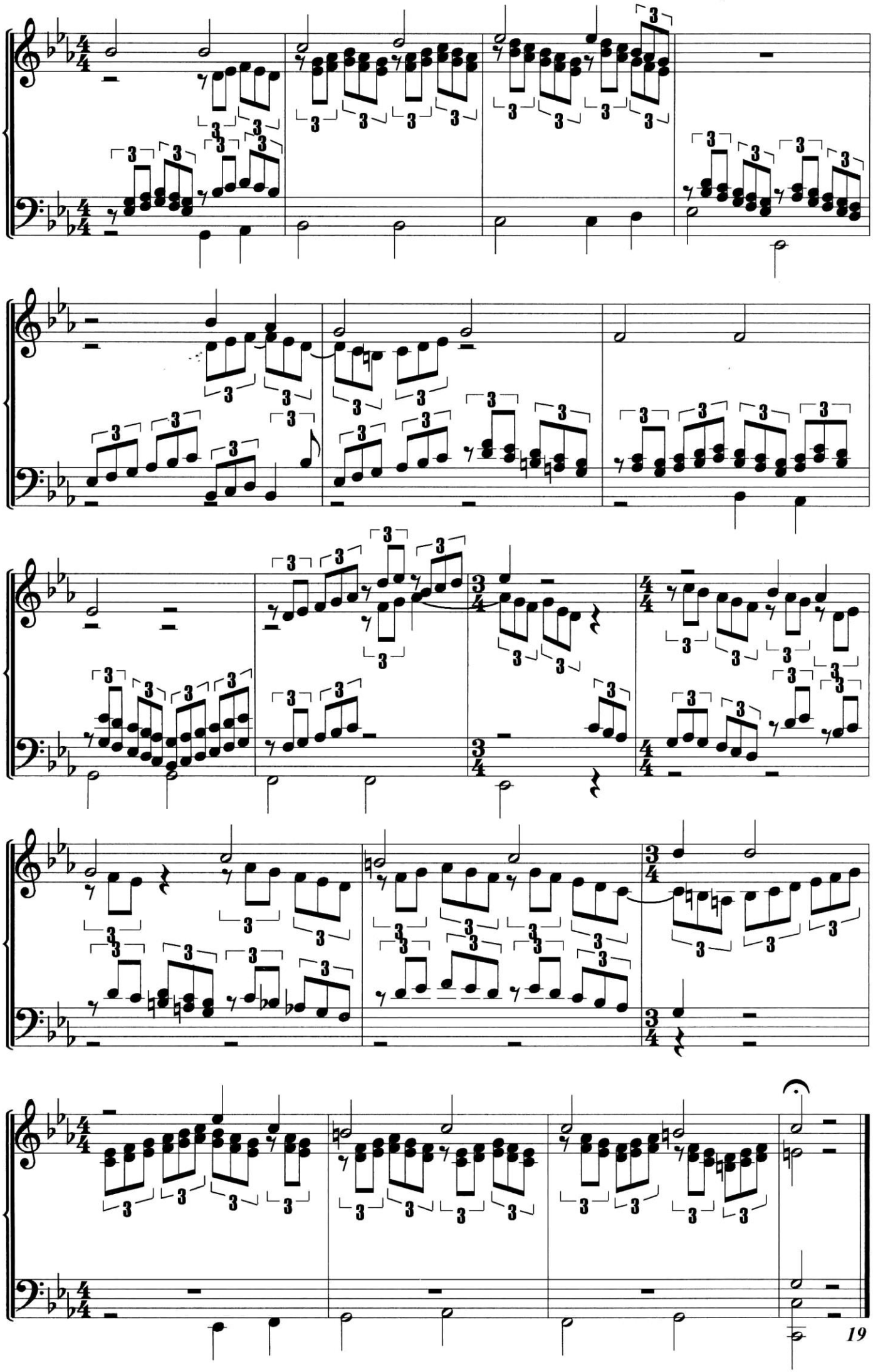

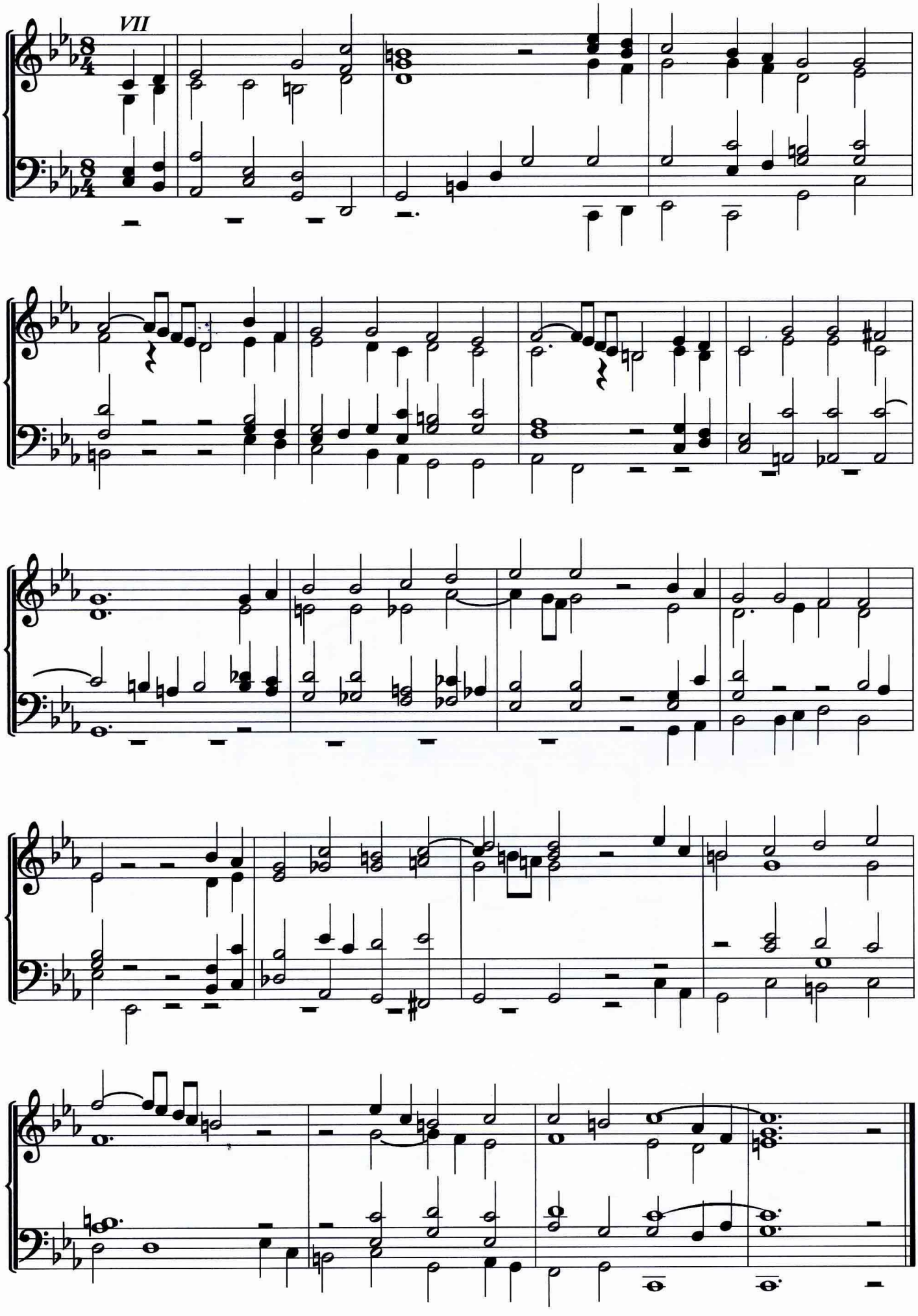
VII

Alla breve

Erik Staal 17/5 1965

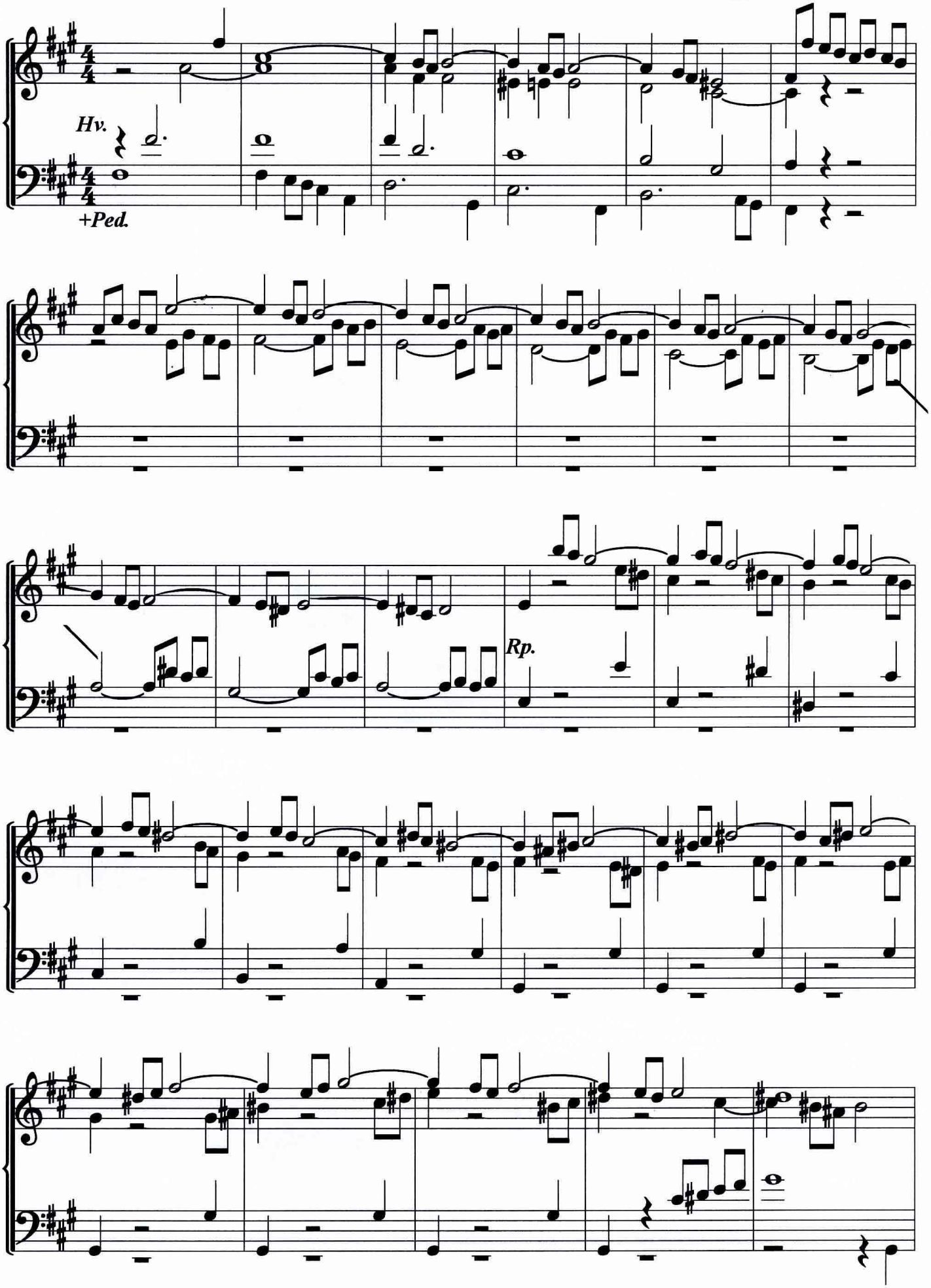

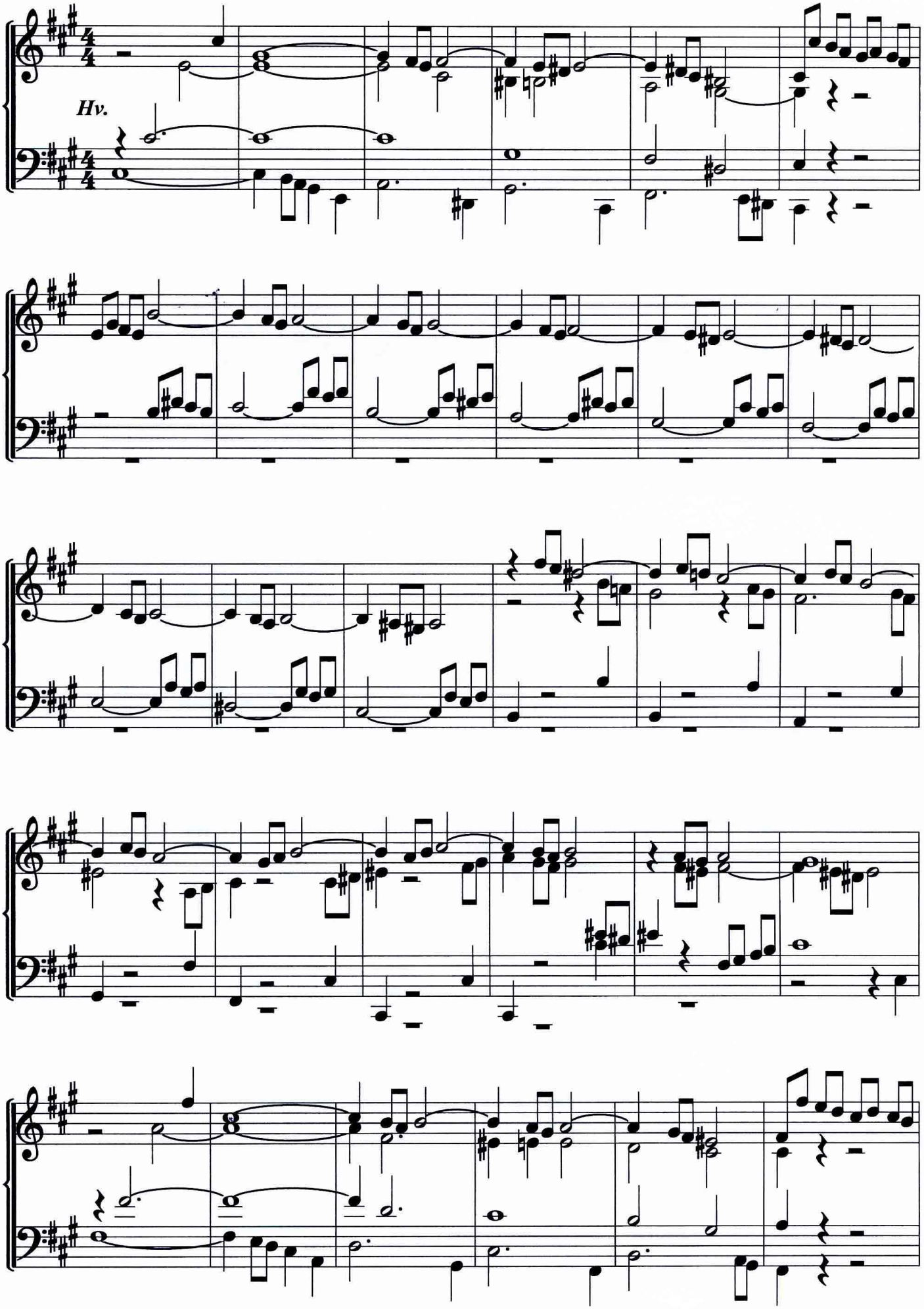
Hv.

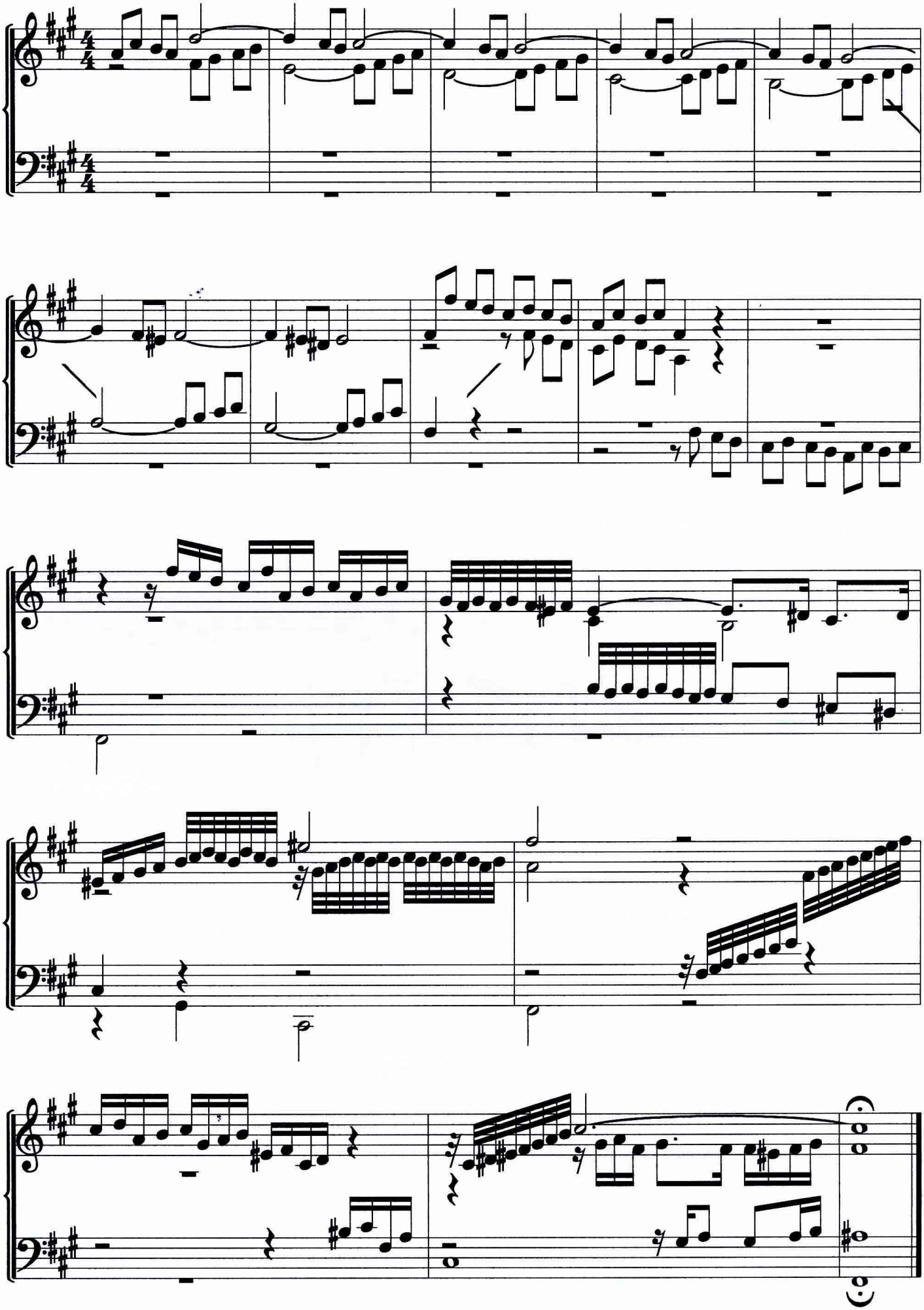

Lille Præludium i Koncertform

Moderato maestoso

Erik Staal, 11/4 1954

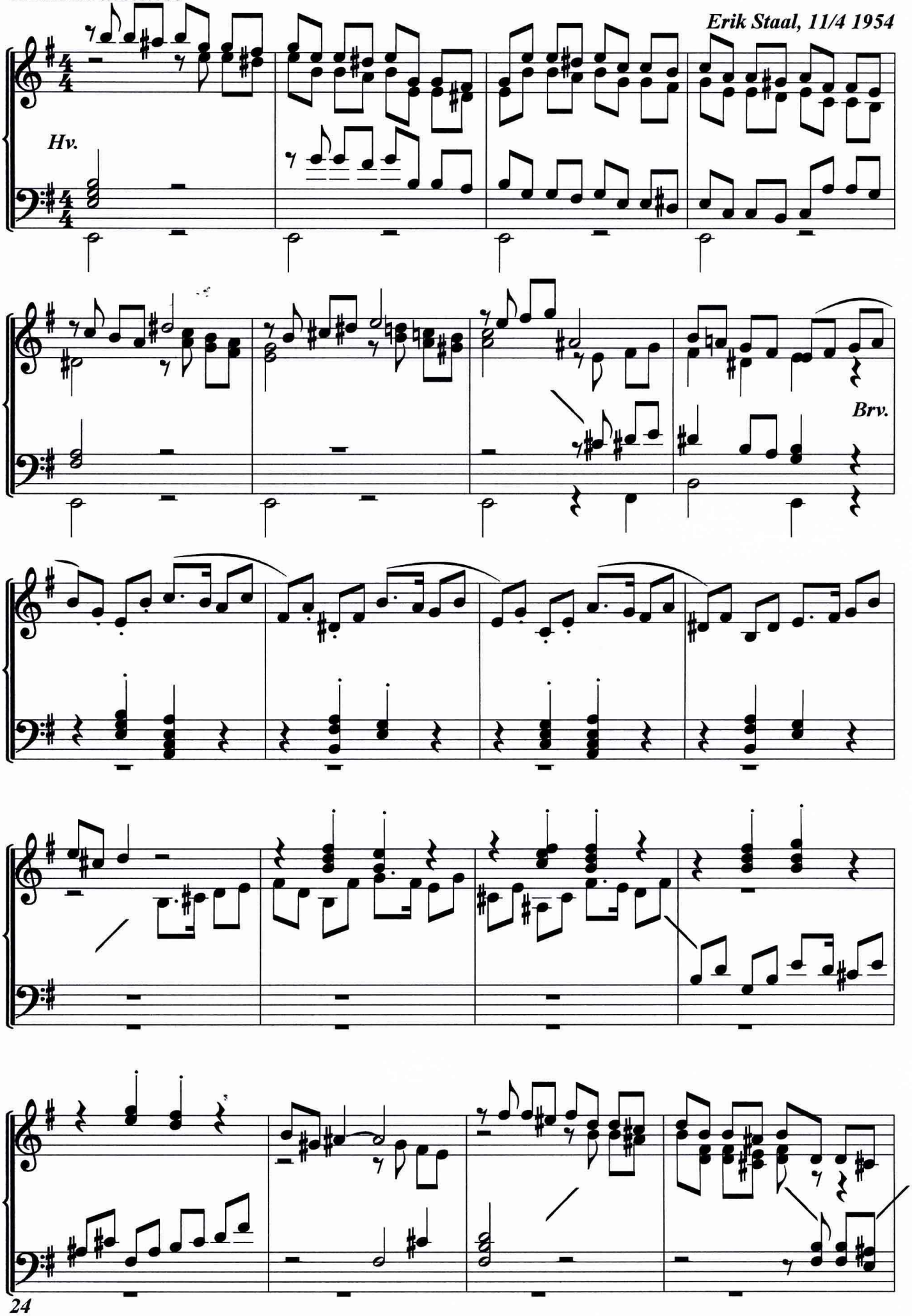

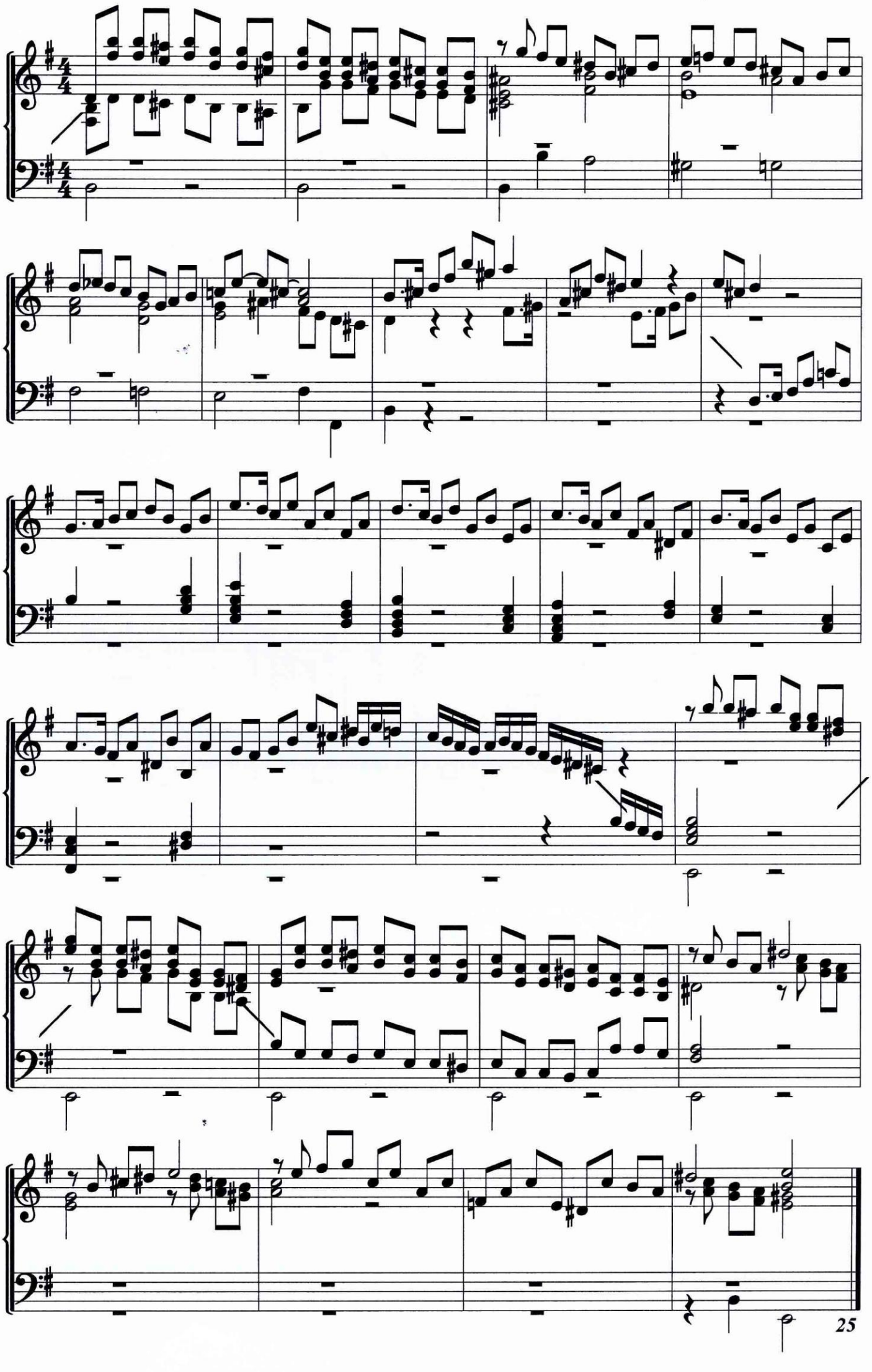

Præludium over
"Den signede Dag"

Tilegnet Lis Markussen

Chr. Christensen, 1934

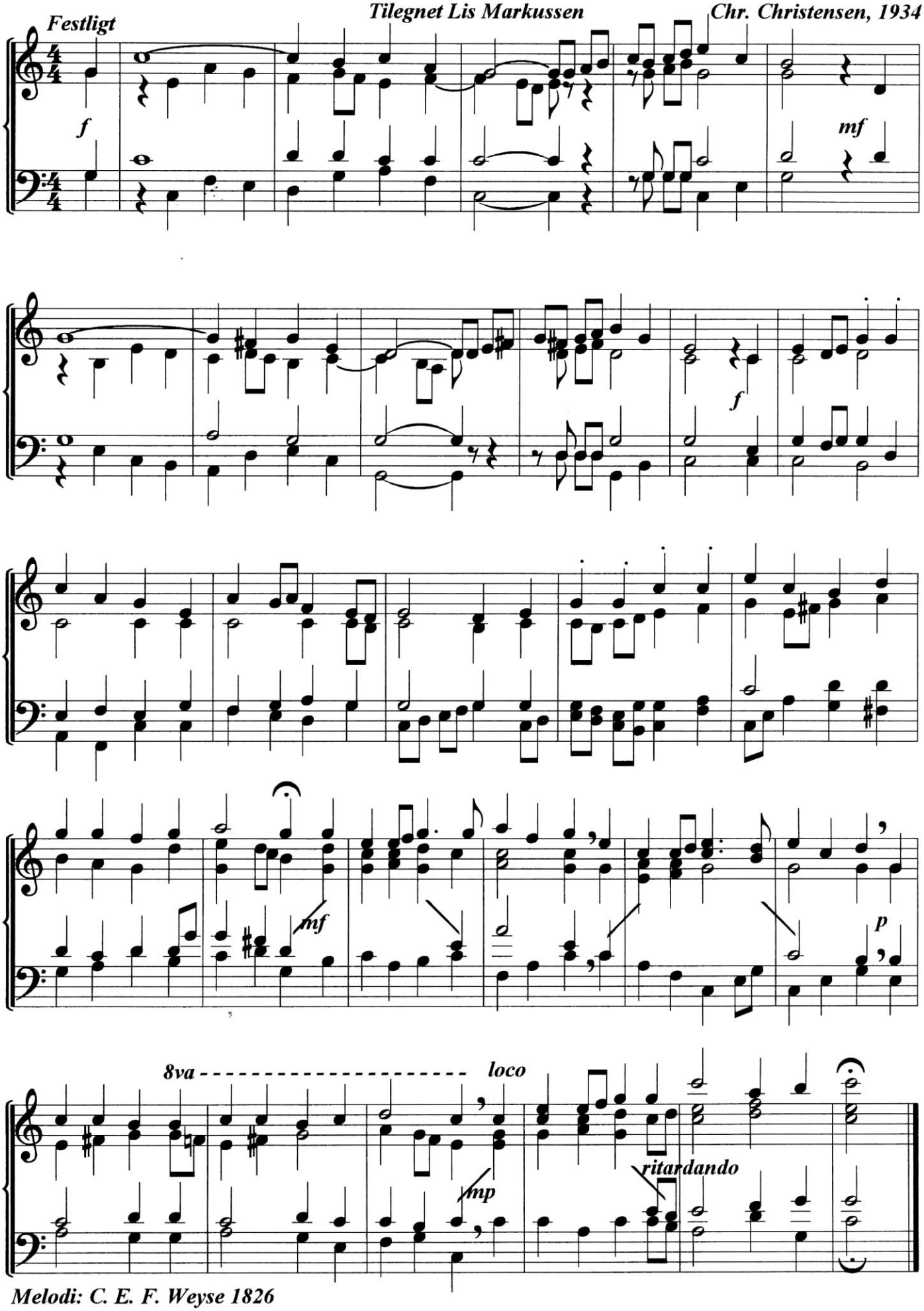

Melodi: C. E. F. Weyse 1826

Præludium over
"Naturen holder Pinsefest"

Tilegnet Lis Markussen *Chr. Christensen, 1935*

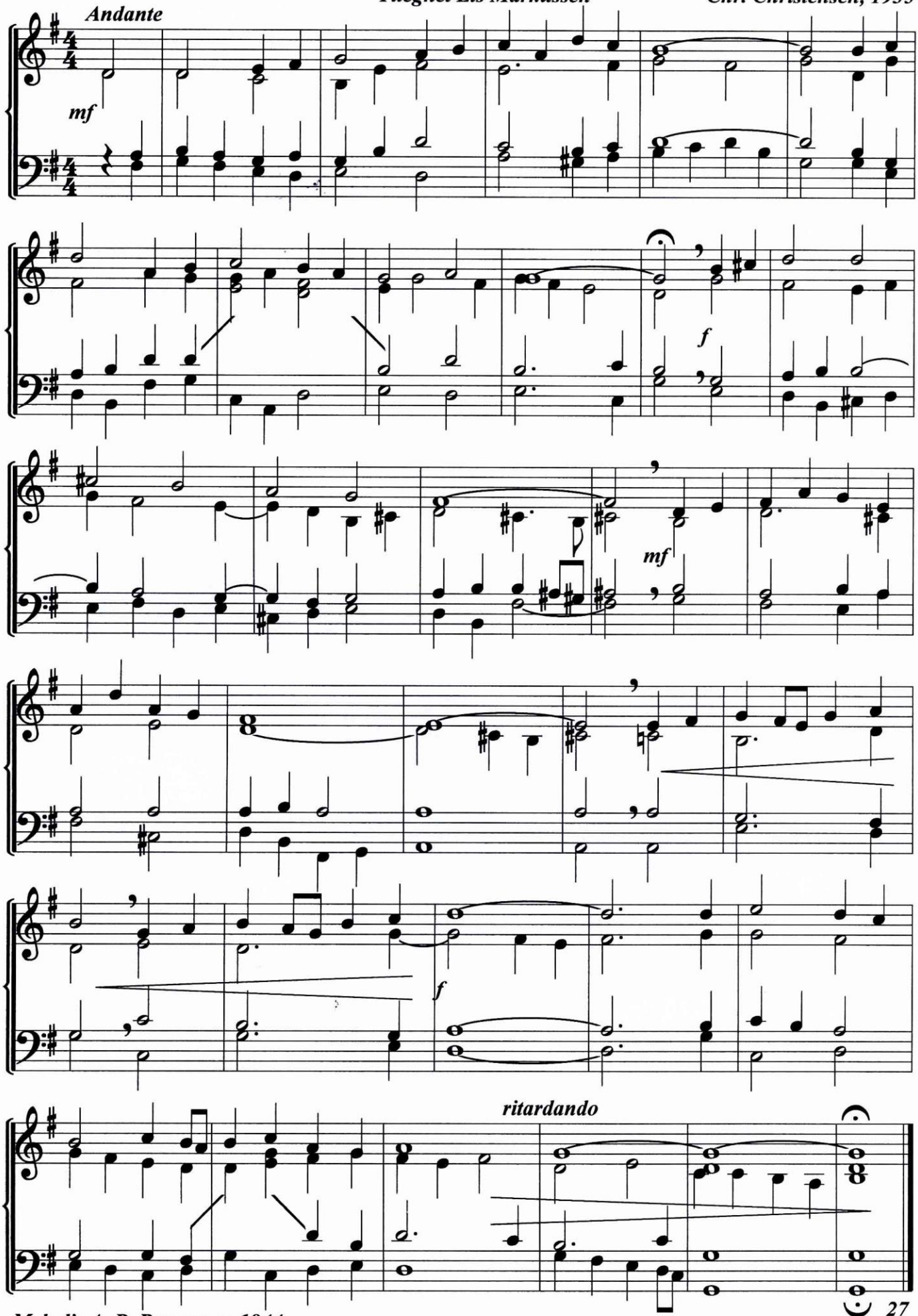

Melodi: A. P. Berggreen 1844

Præludium over
"Gør Døren høj"

Afskrift ved Roy Bruun

Chr. Christensen

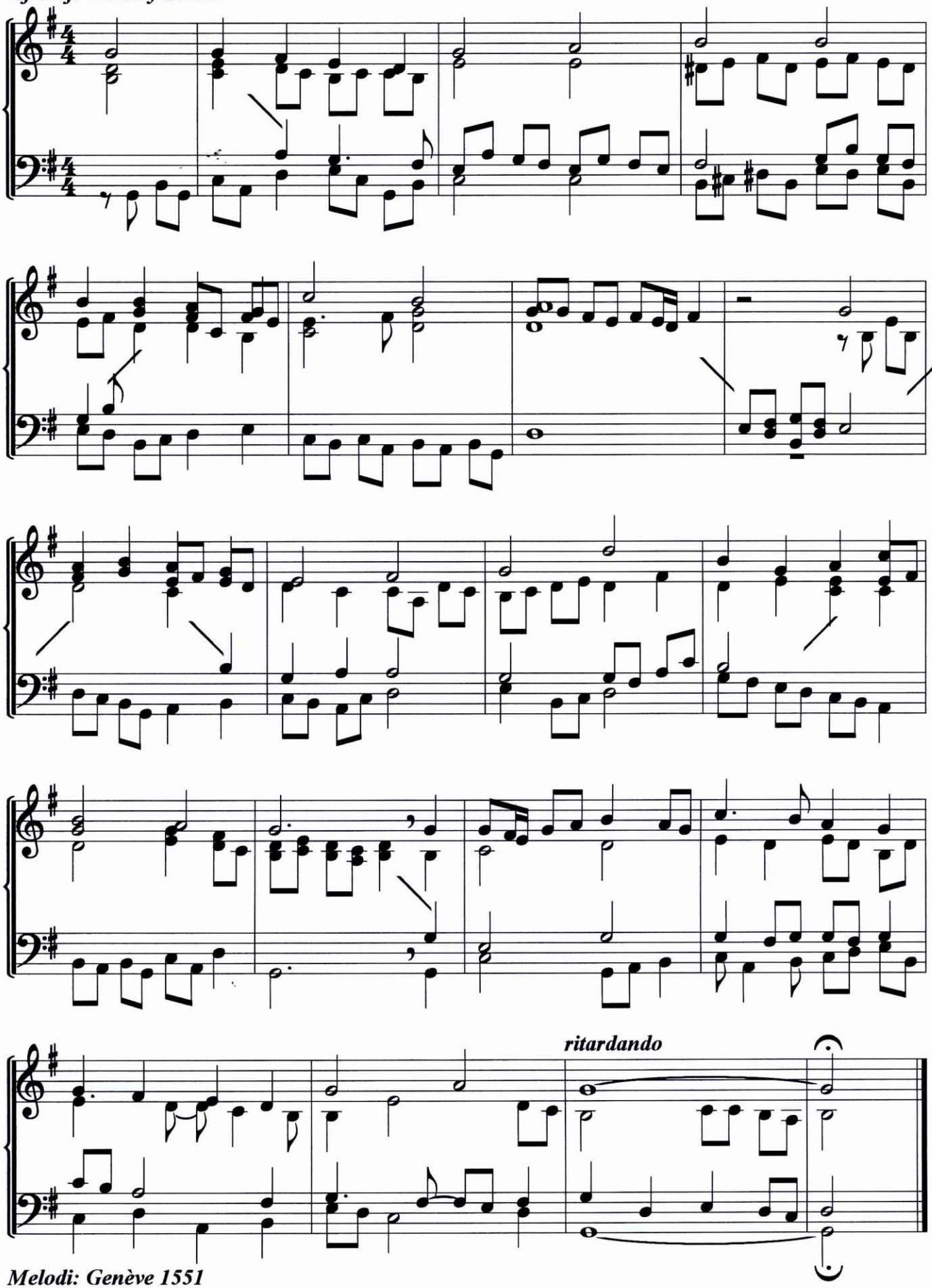

Melodi: Genève 1551

Sommersalme

Sven W Topp, 20/7 1993

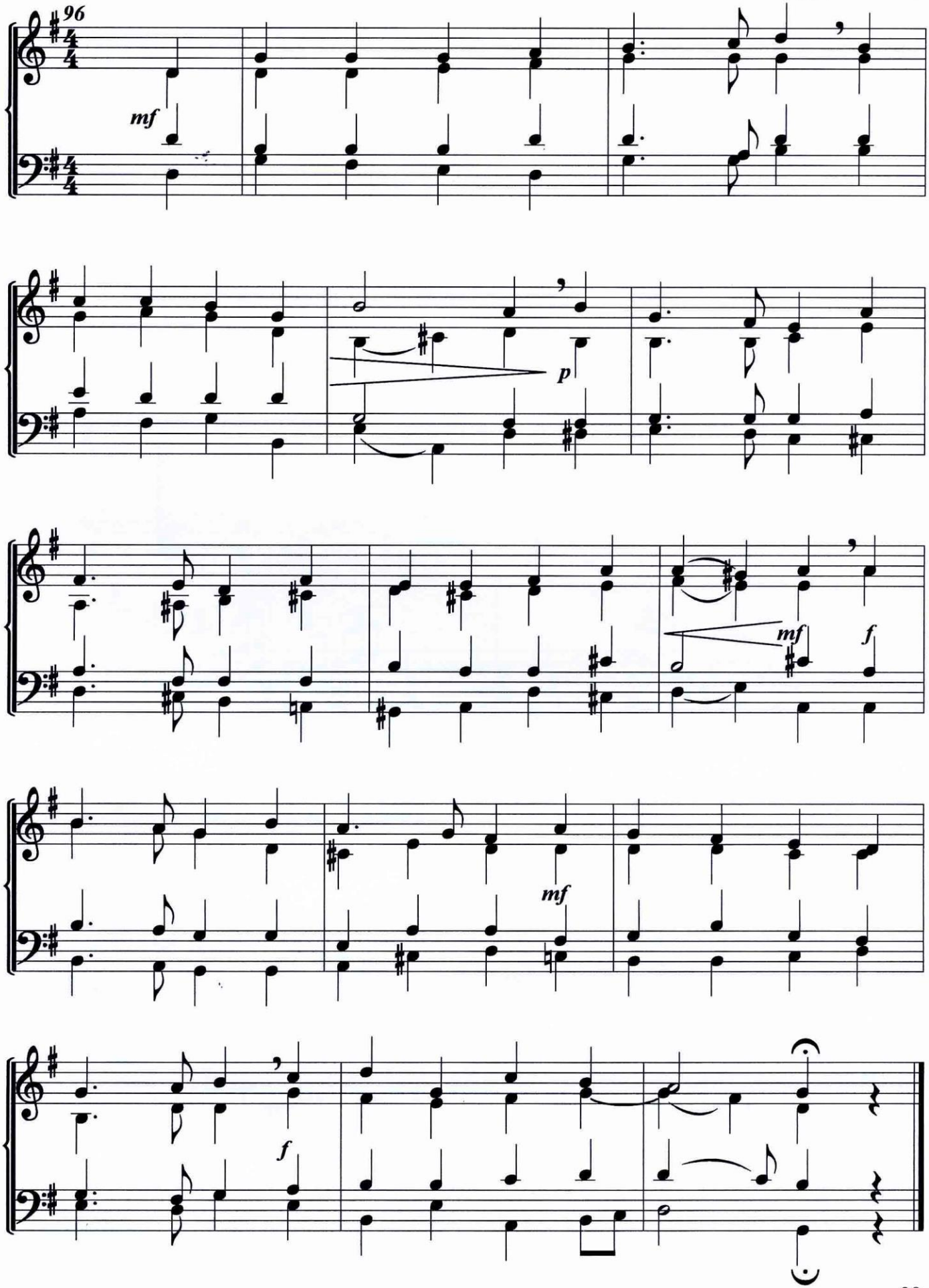

"Hvad kan os komme til for nød"

Chr. Groll, marts 1999

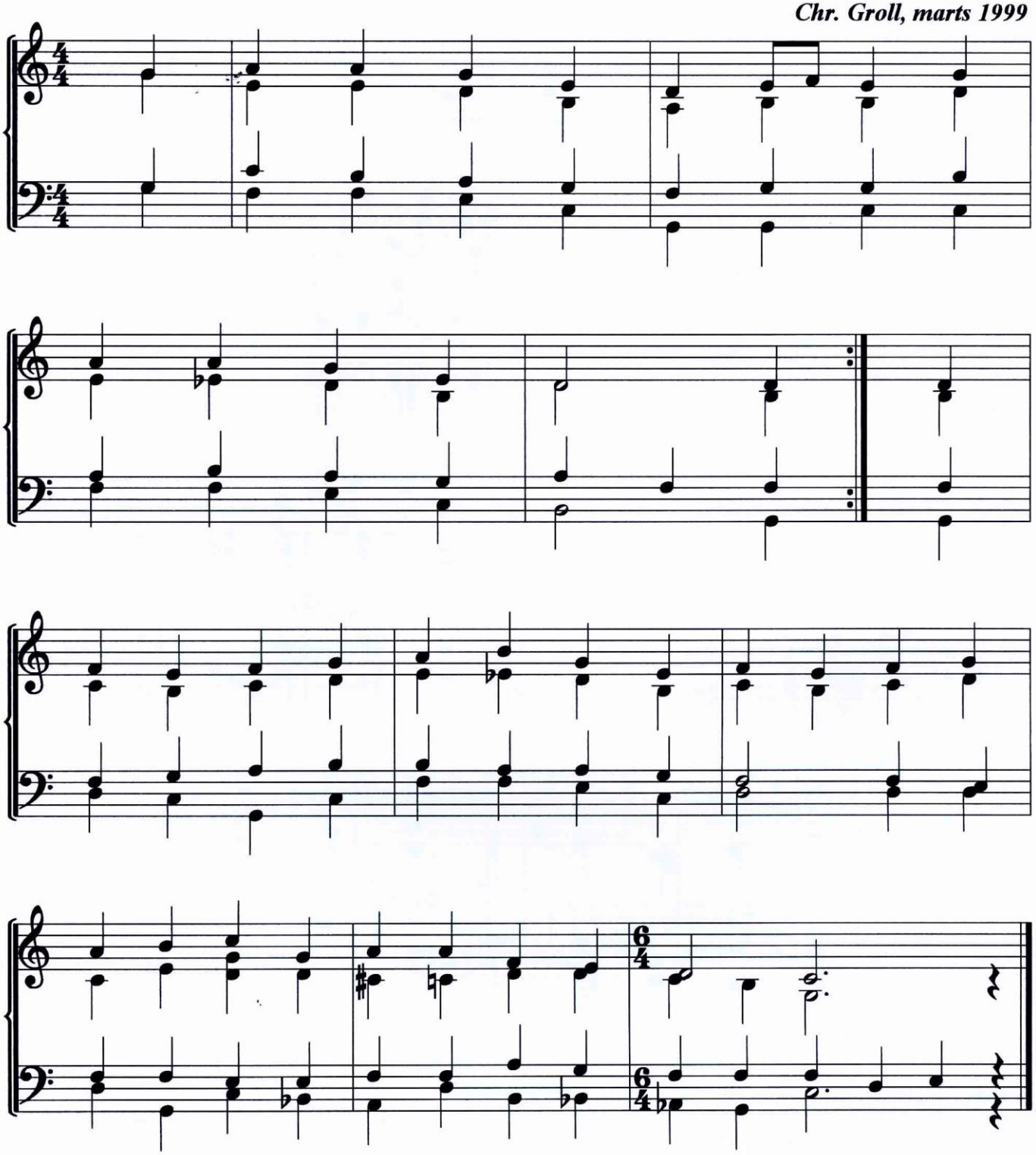

Elegi i E-moll.

Christian Groll, 10/1 1999

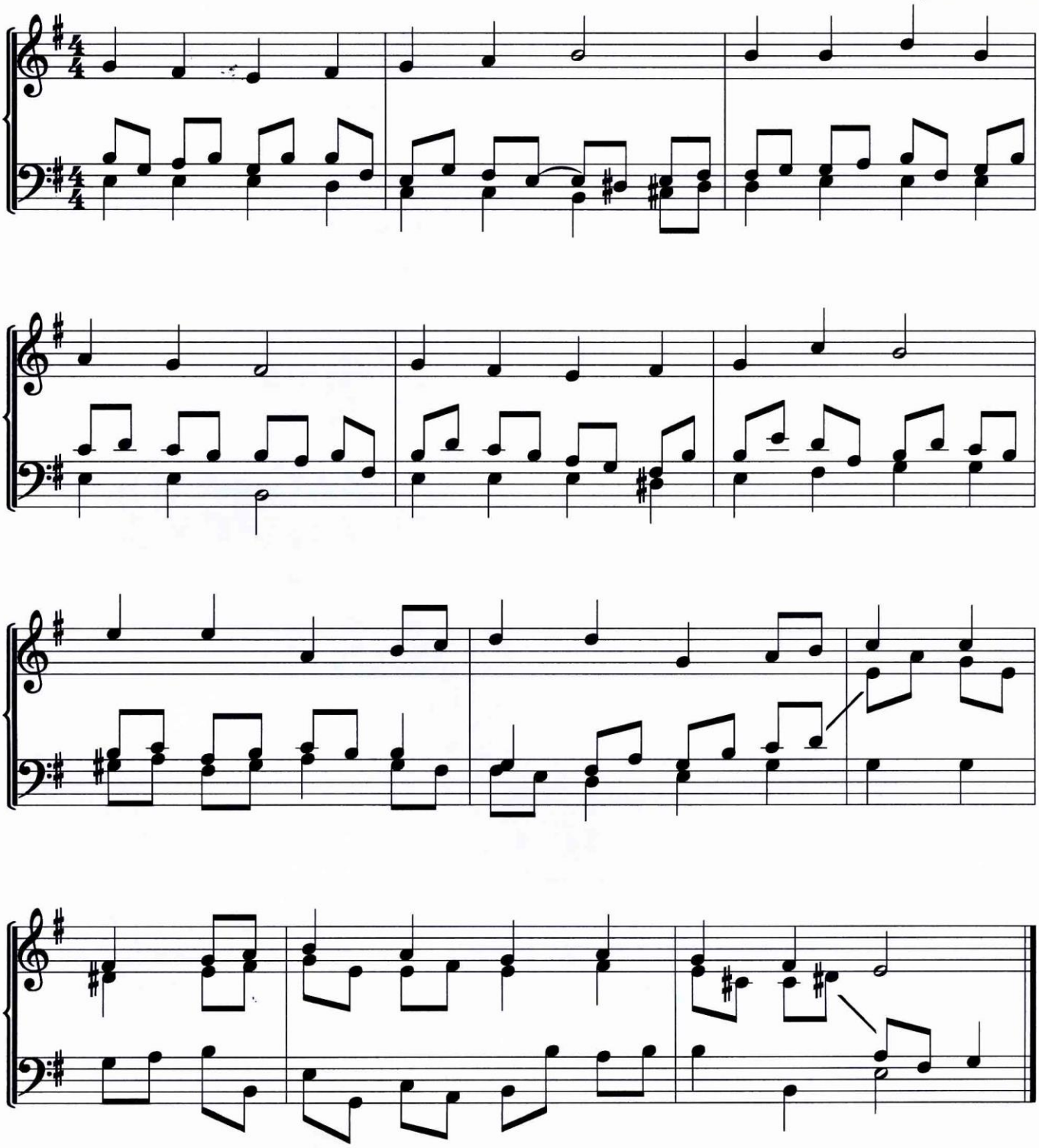

Meditation

Christian Groll, februar-marts 1999

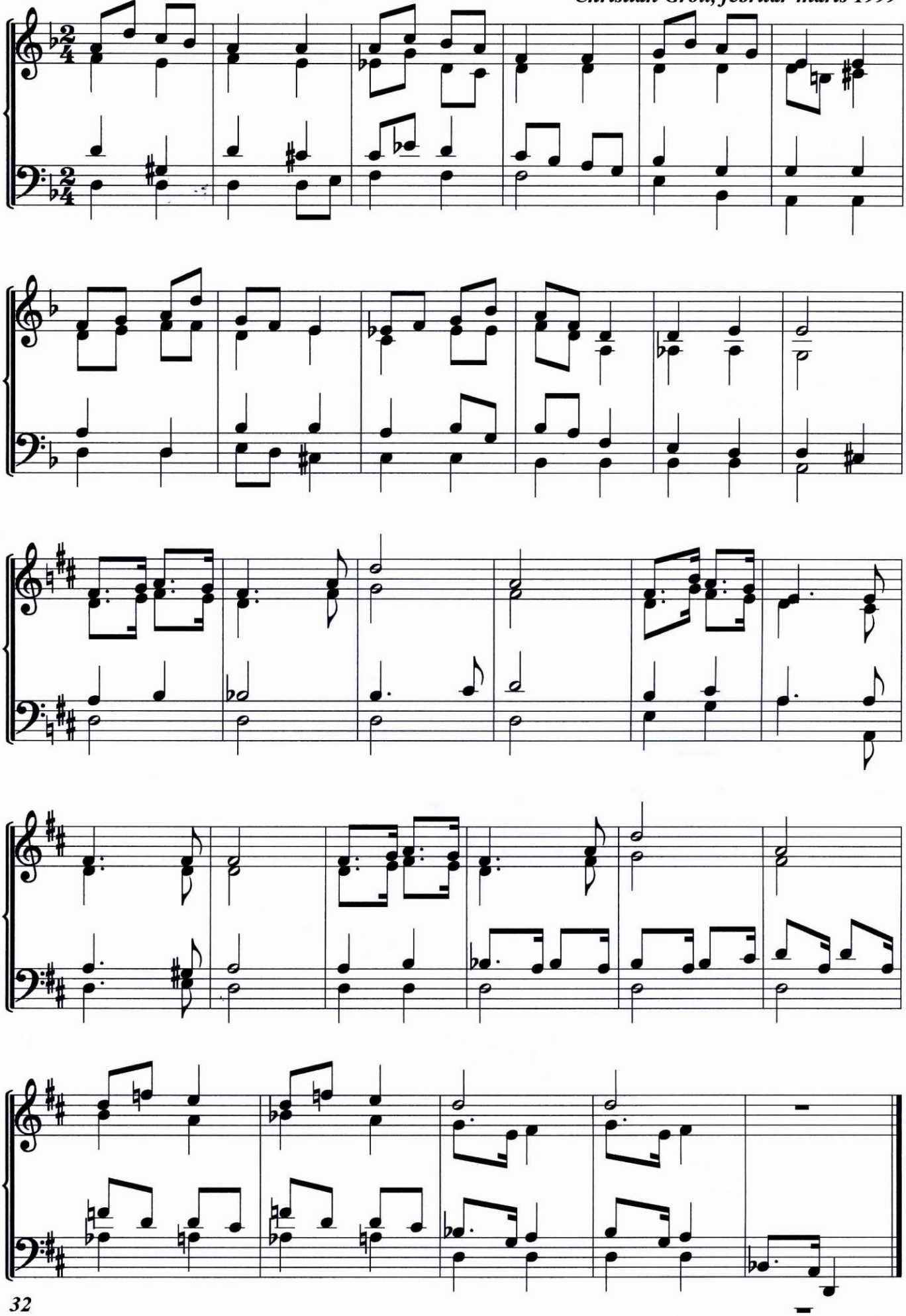

Meditation

Christian Groll, februar-marts 1999

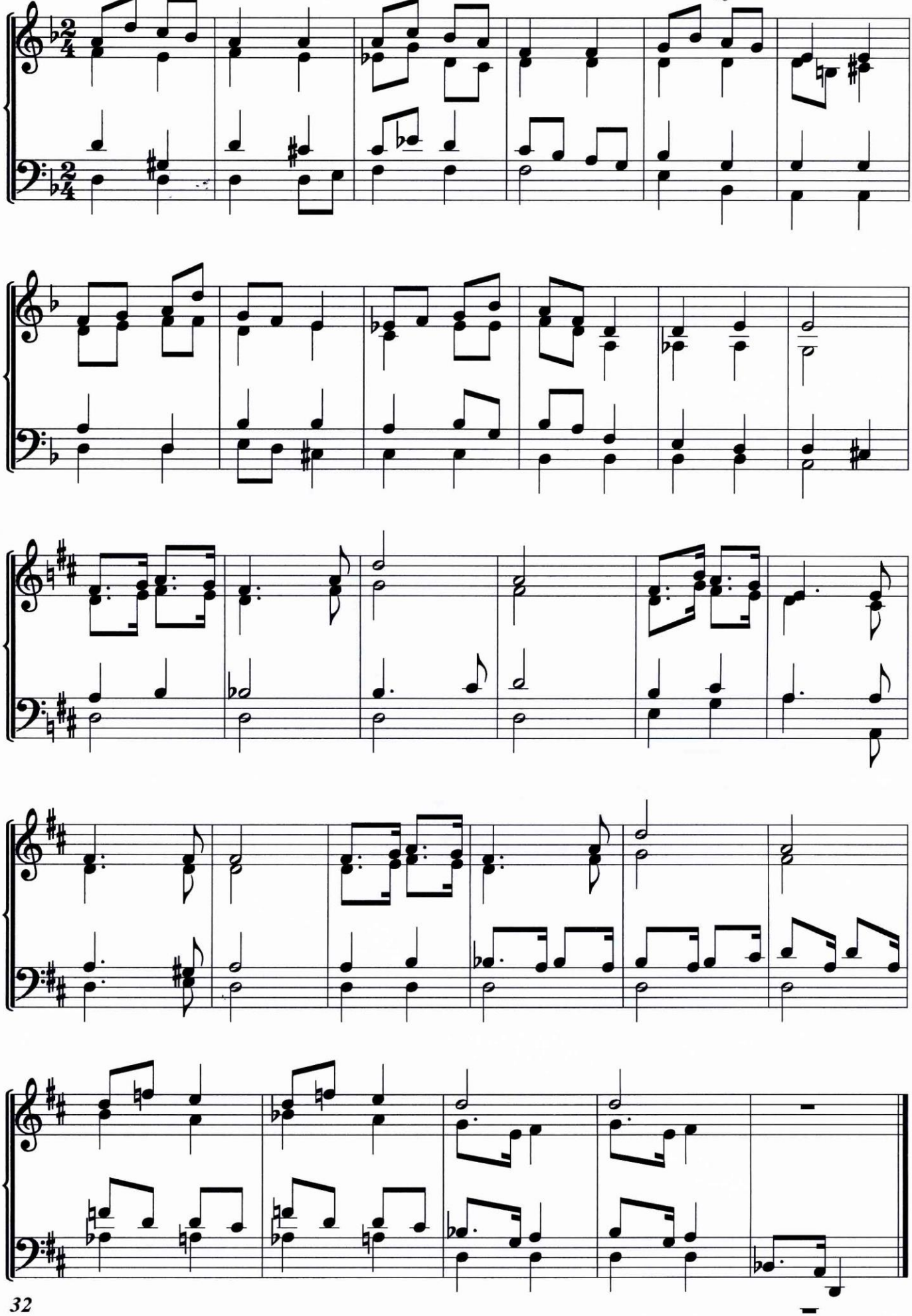

Jazz-etude for orgel

Lento
Ludento

Chr. Groll, marts 1999

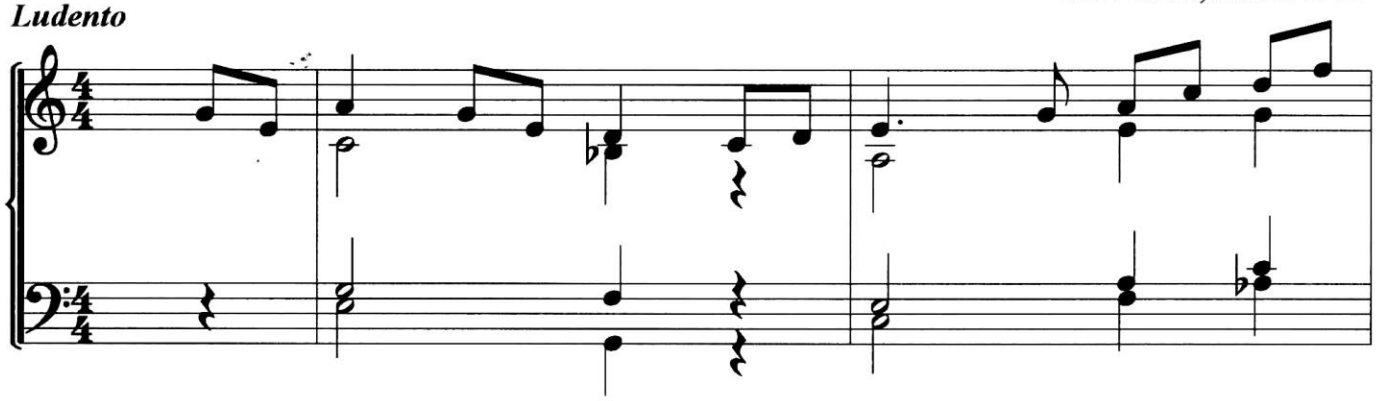

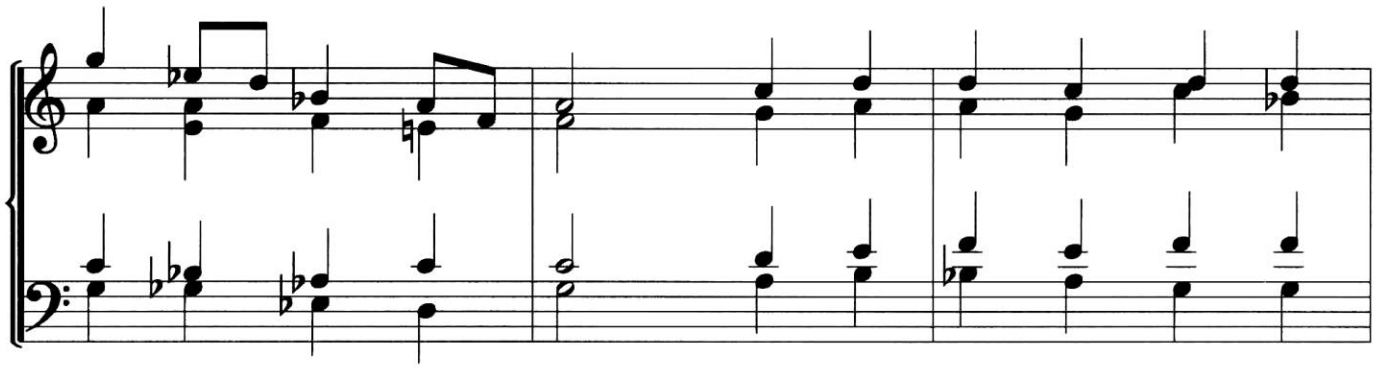

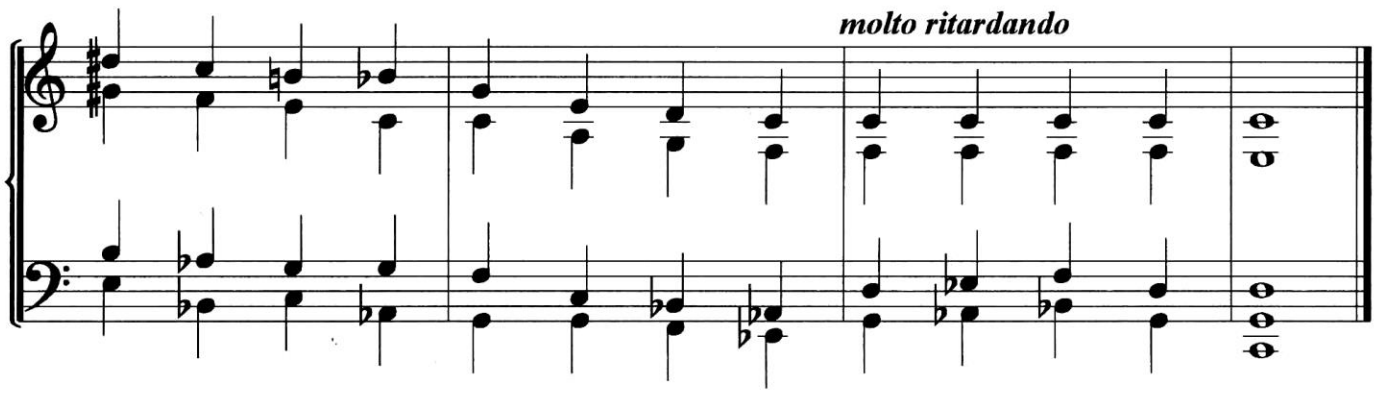

"Danseglæde"
(ved Frederiks fødsel)

Christian Groll, 2/2 1999

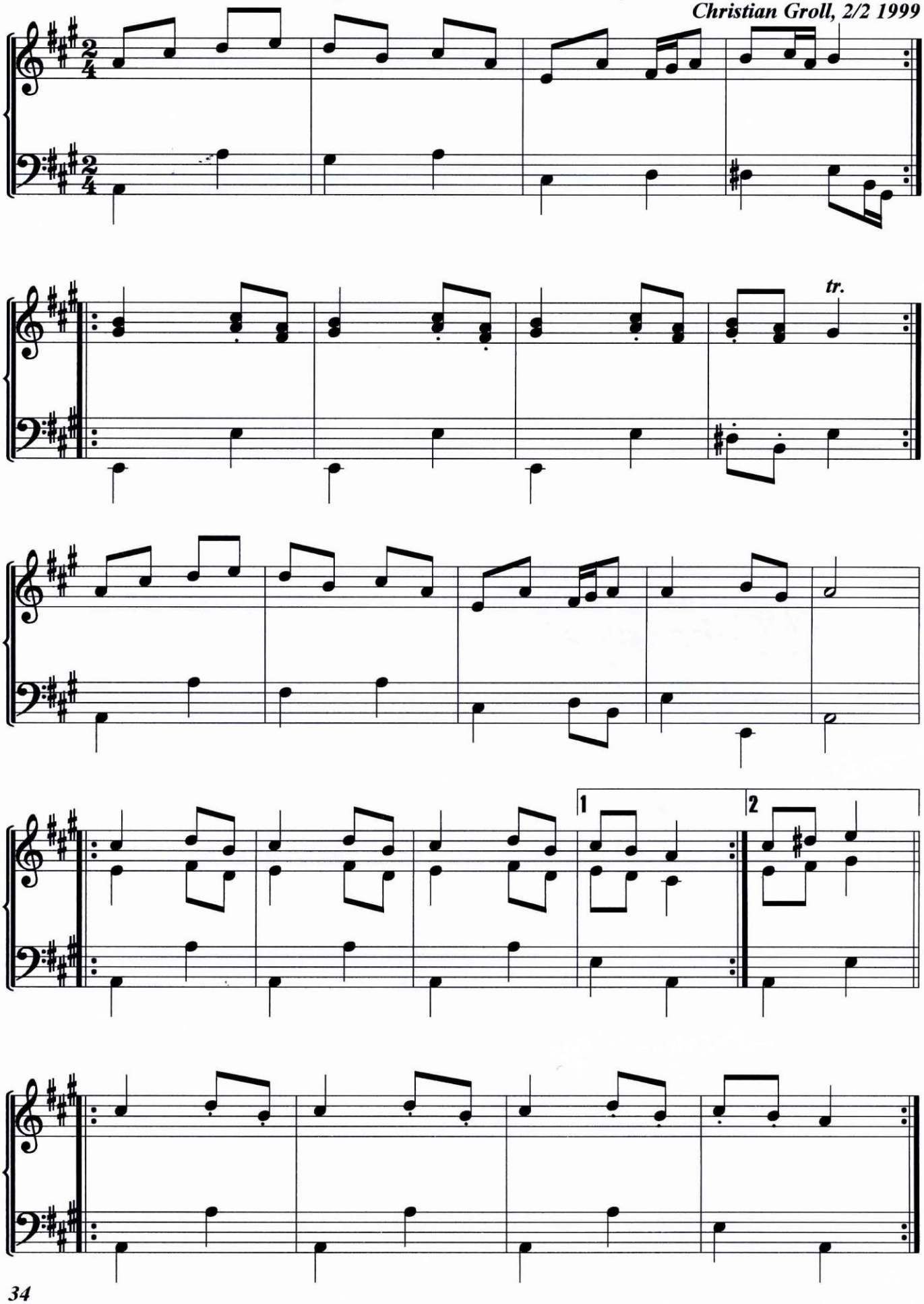

"Die neue Organistin" m. v.

Tilegnet søster Inge

Kantate festligt *André Palsgård, 1988 (v. 1997)*

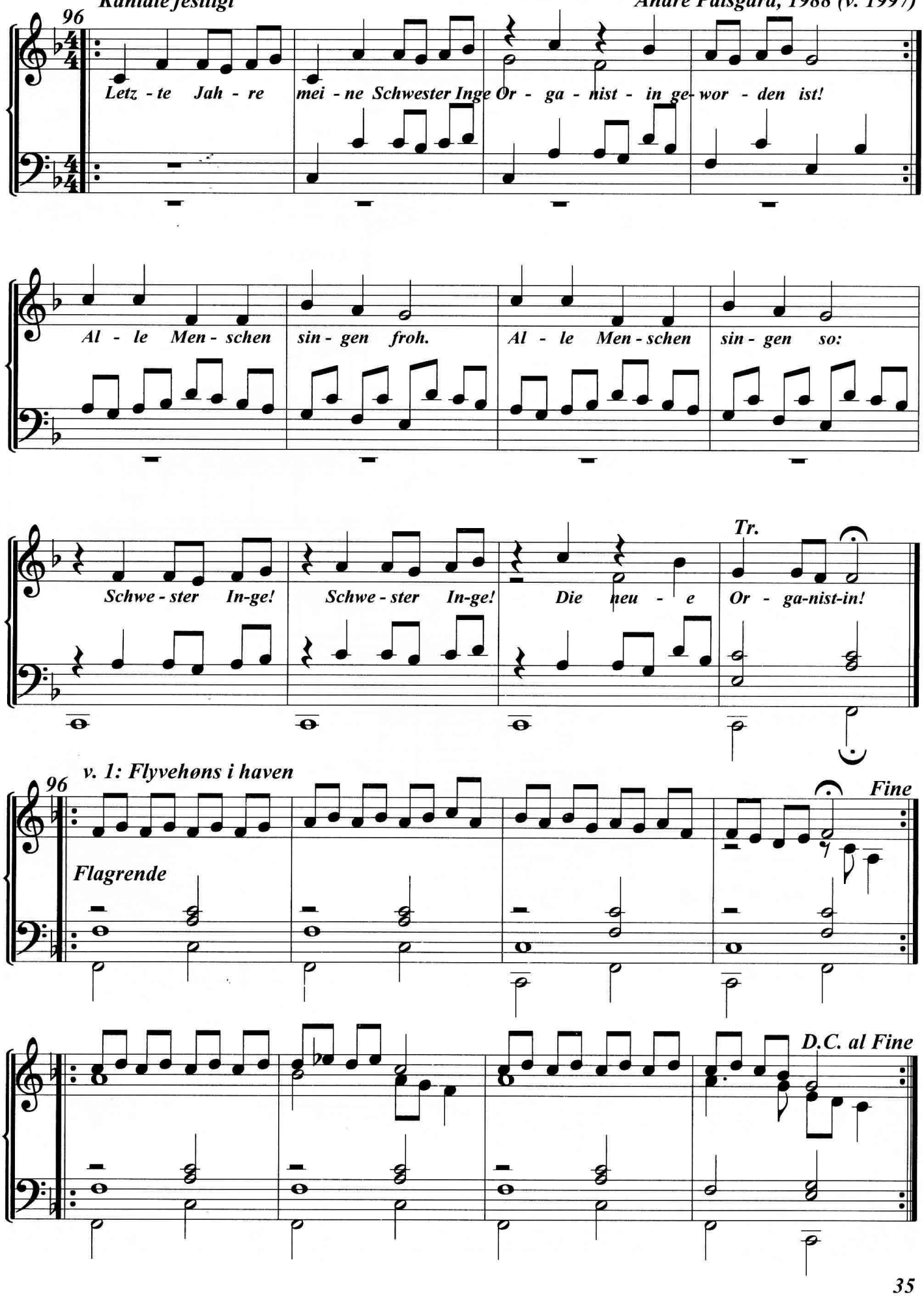

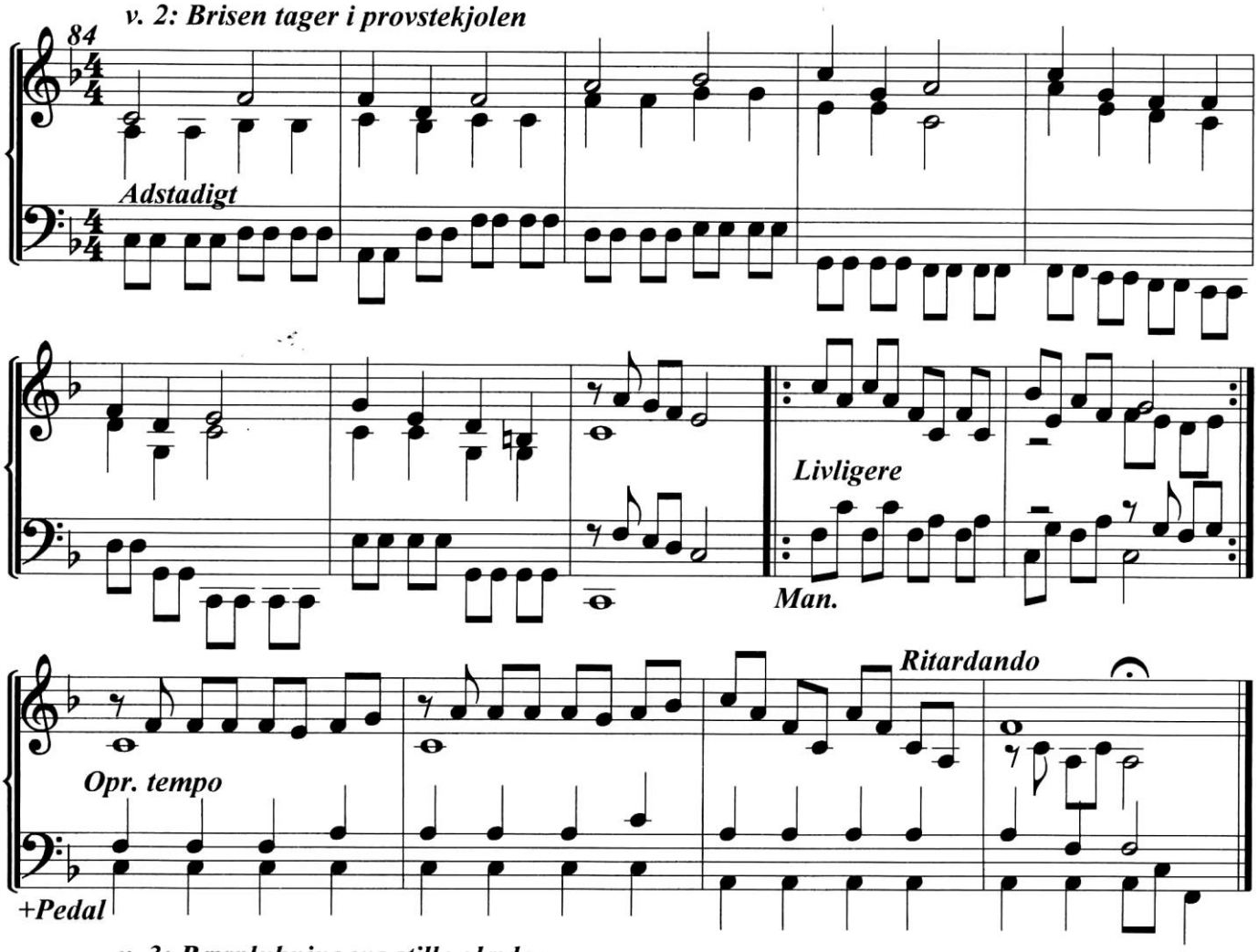
v. 2: Brisen tager i provstekjolen
84
Adstadigt
Livligere
Man.
Ritardando
Opr. tempo
+Pedal

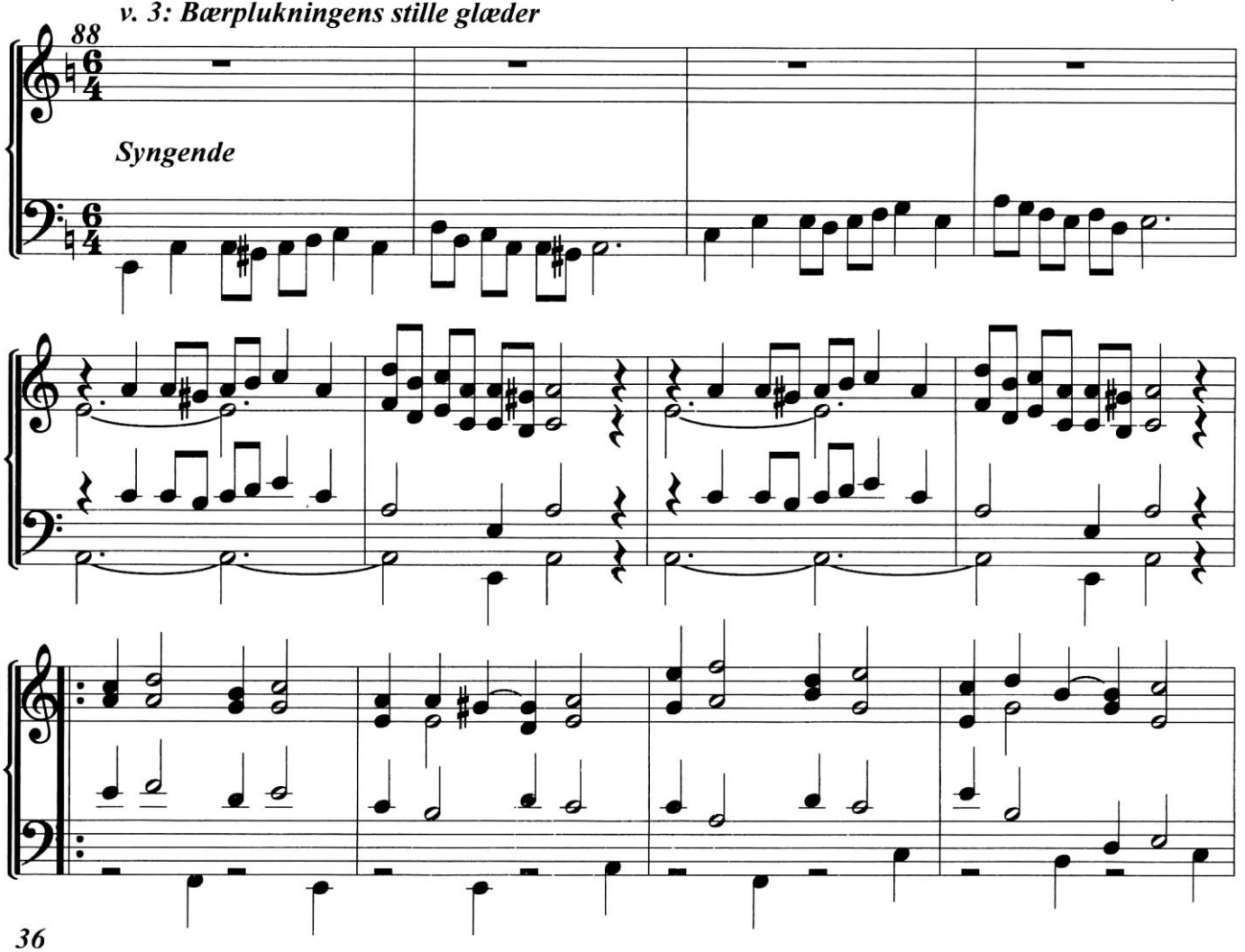
v. 3: Bærplukningens stille glæder
88
Syngende

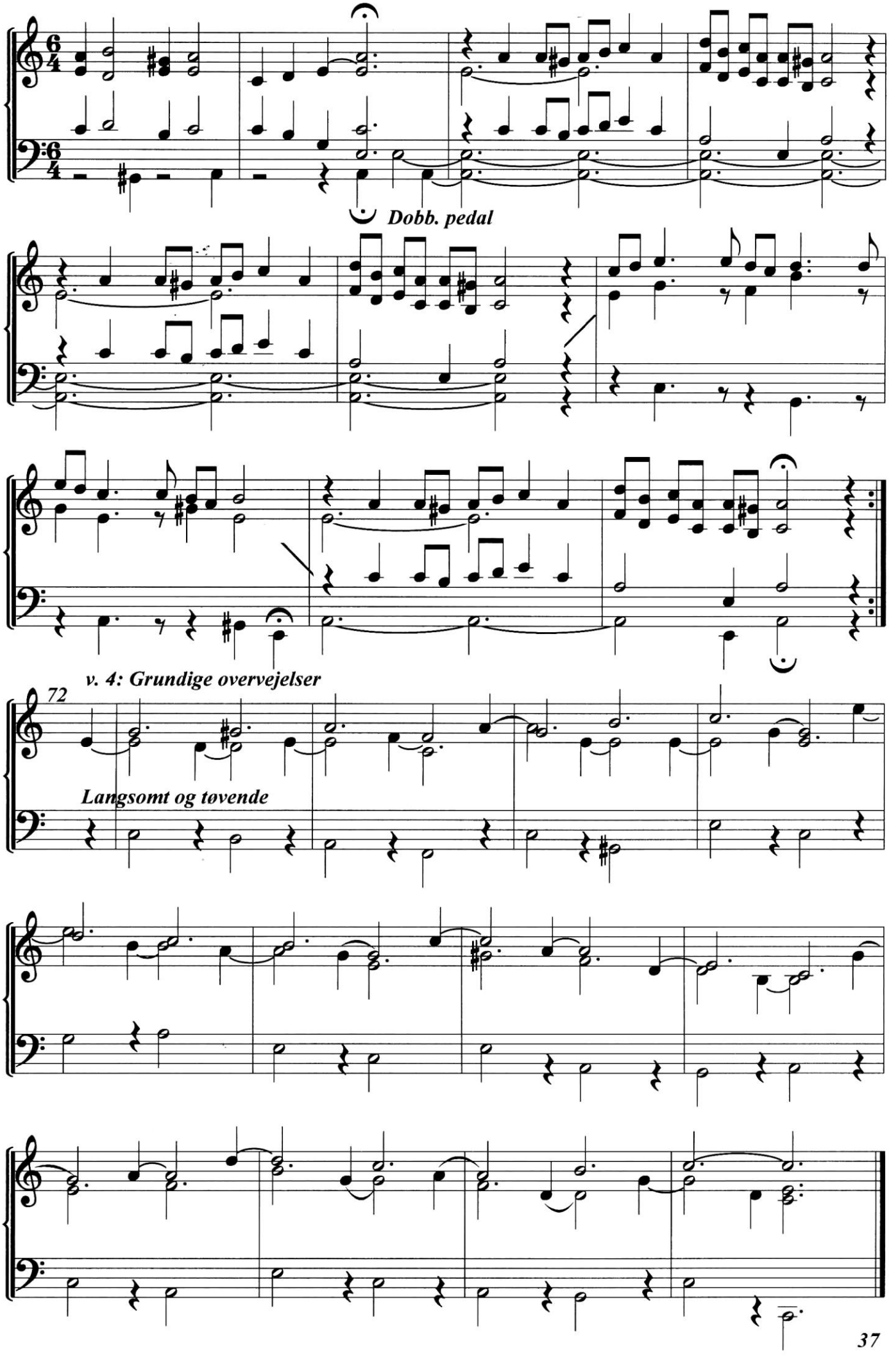
Dobb. pedal
v. 4: Grundige overvejelser
72
Langsomt og tøvende

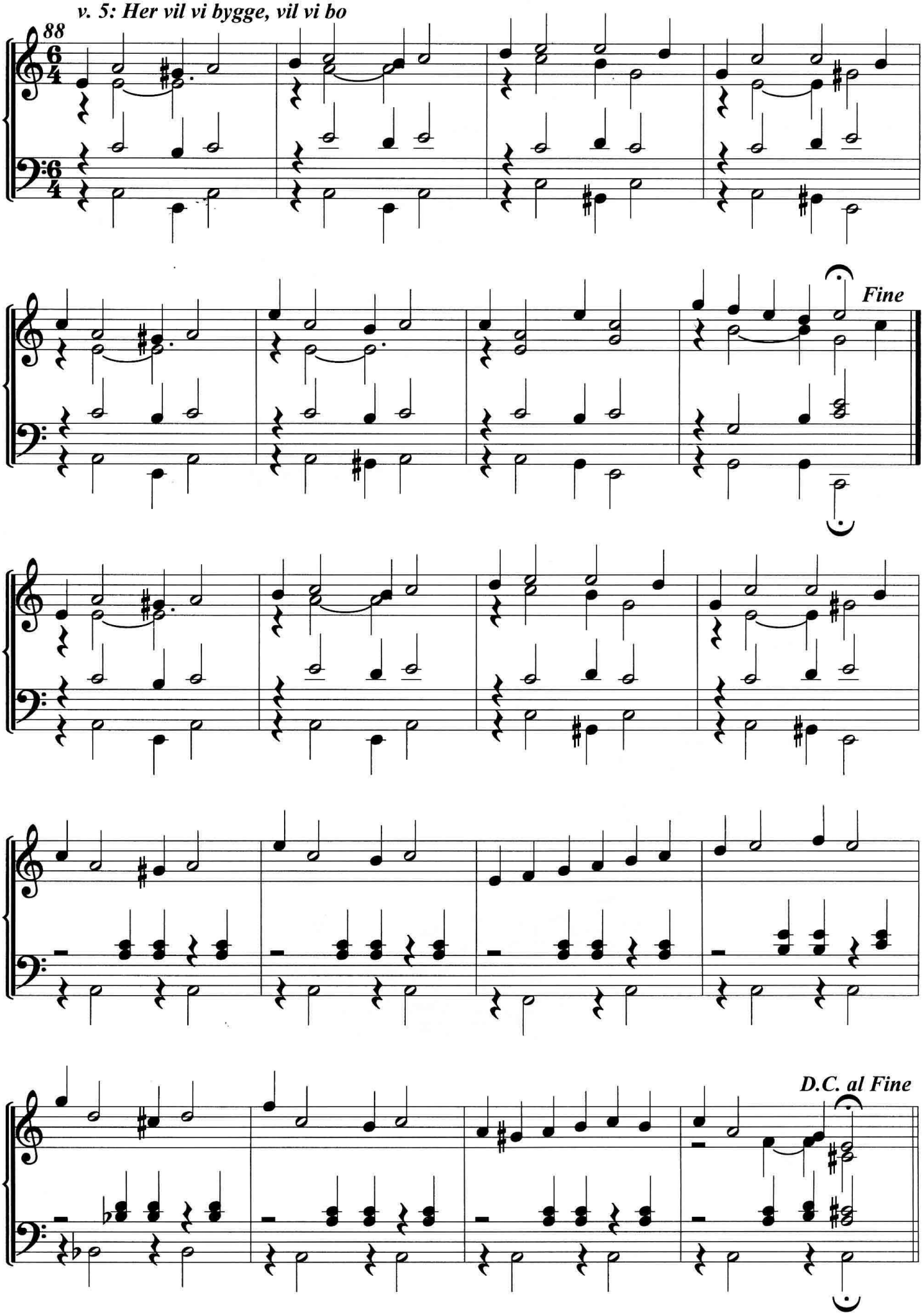
v. 5: Her vil vi bygge, vil vi bo
88
Fine
D.C. al Fine

Orgelvals med mellemspil

André Palsgård, december 1997

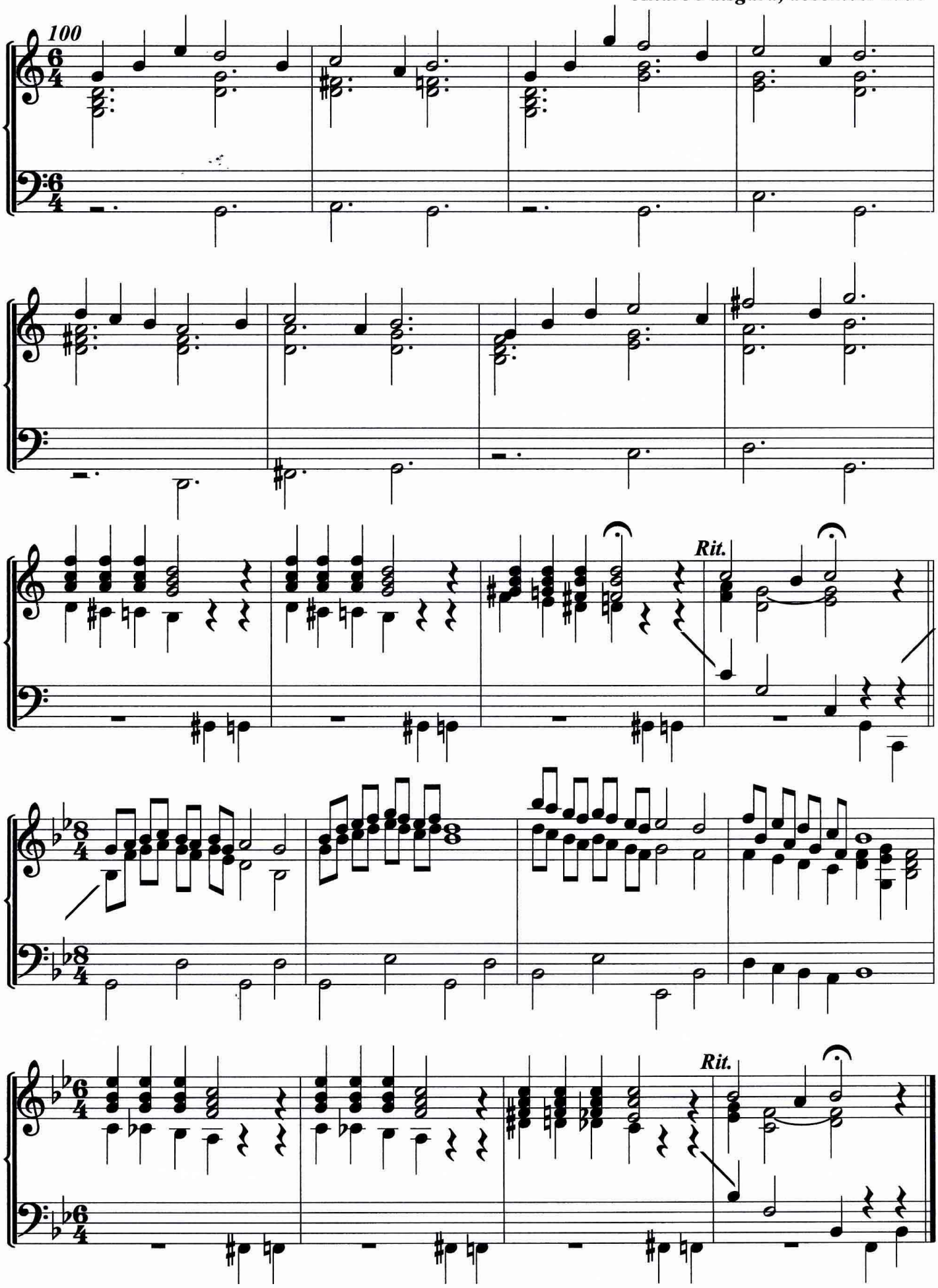

Lente

André Palsgård, april 1998

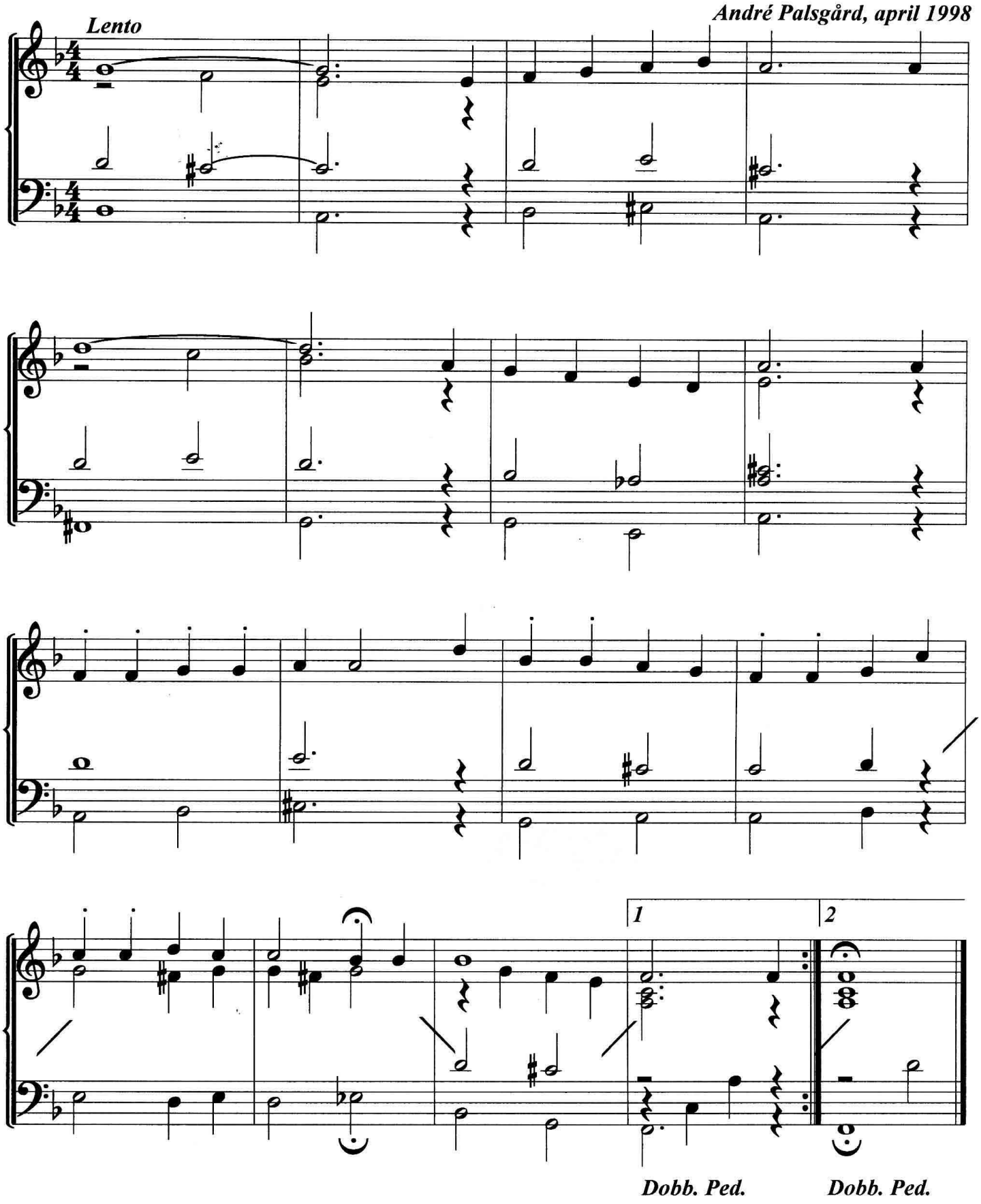

2 tænksomme

André Palsgård, august 1998

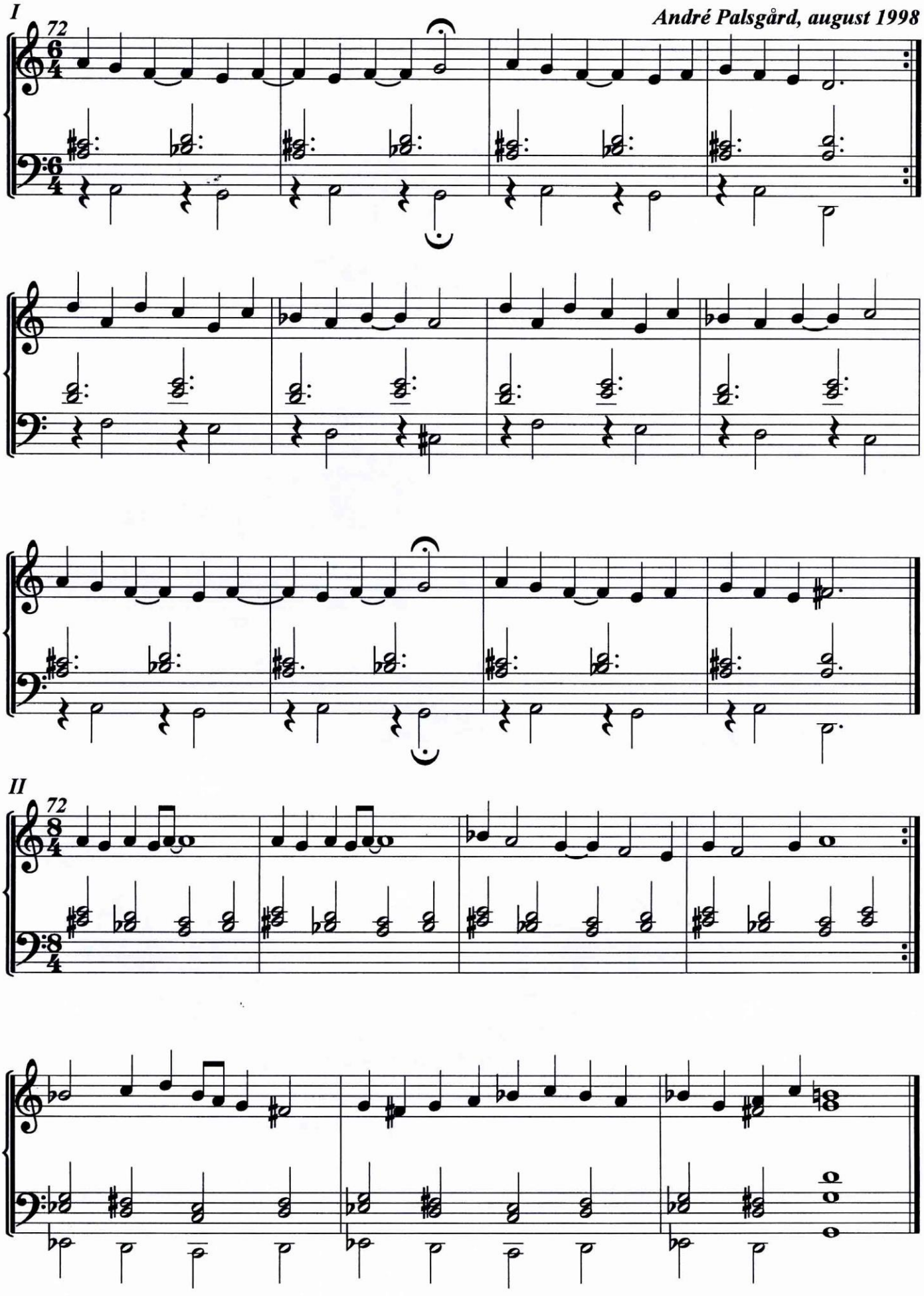

Oktober

André Palsgård, oktober 1998

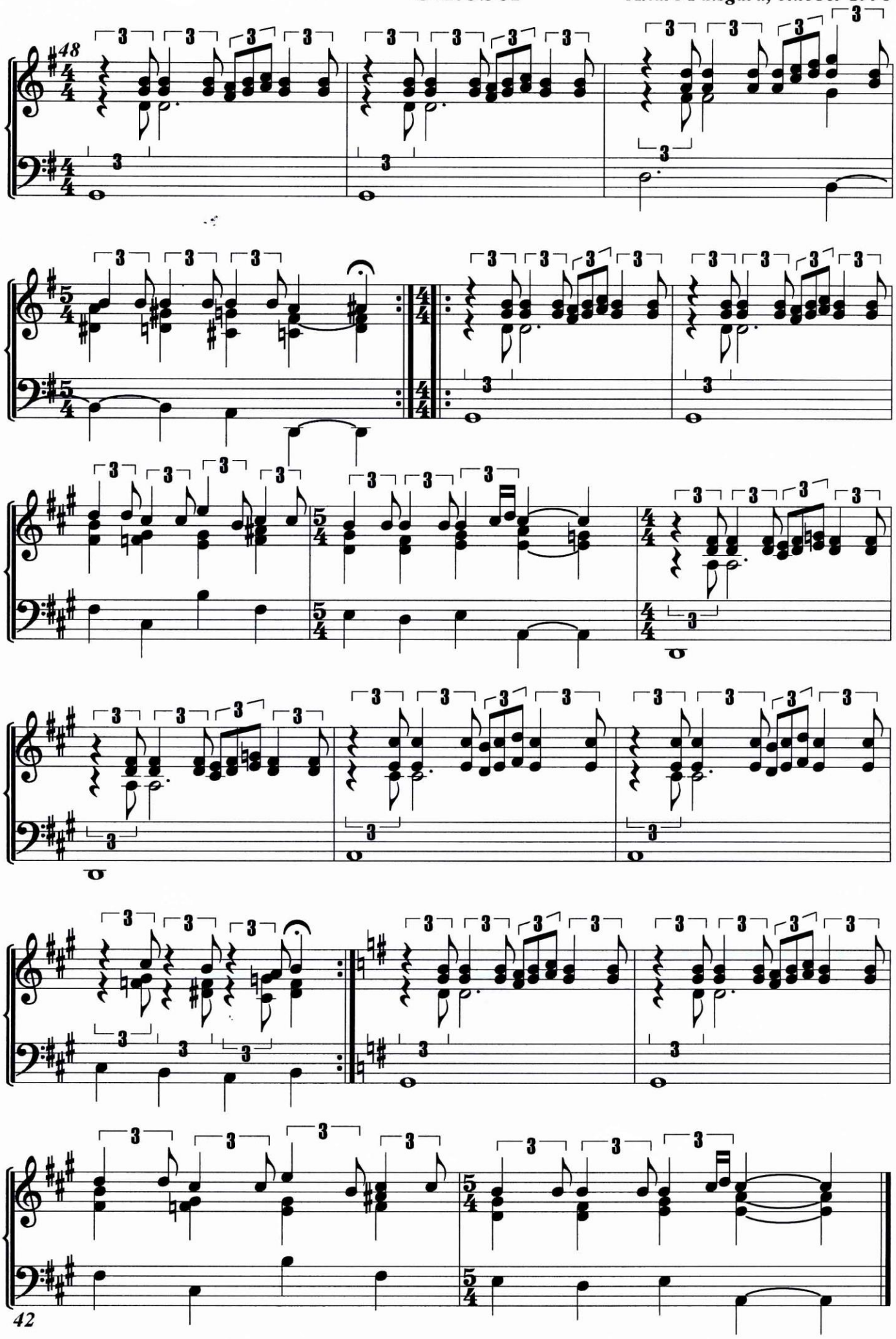

Interludium 1298

André Palsgård, december 1998

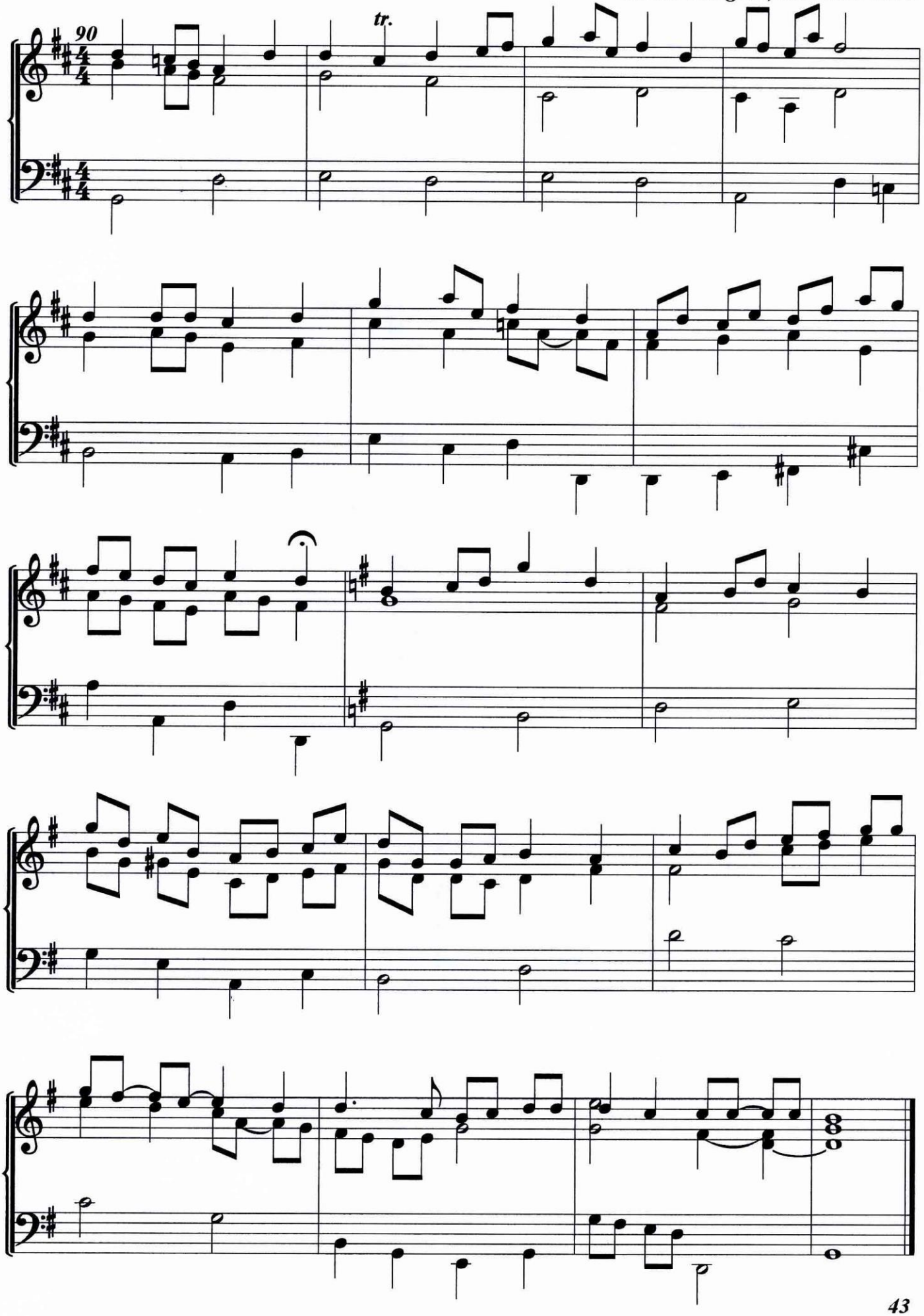

Stilfærdigt interludium.

Roligt og fattet

André Palsgård, januar 1999

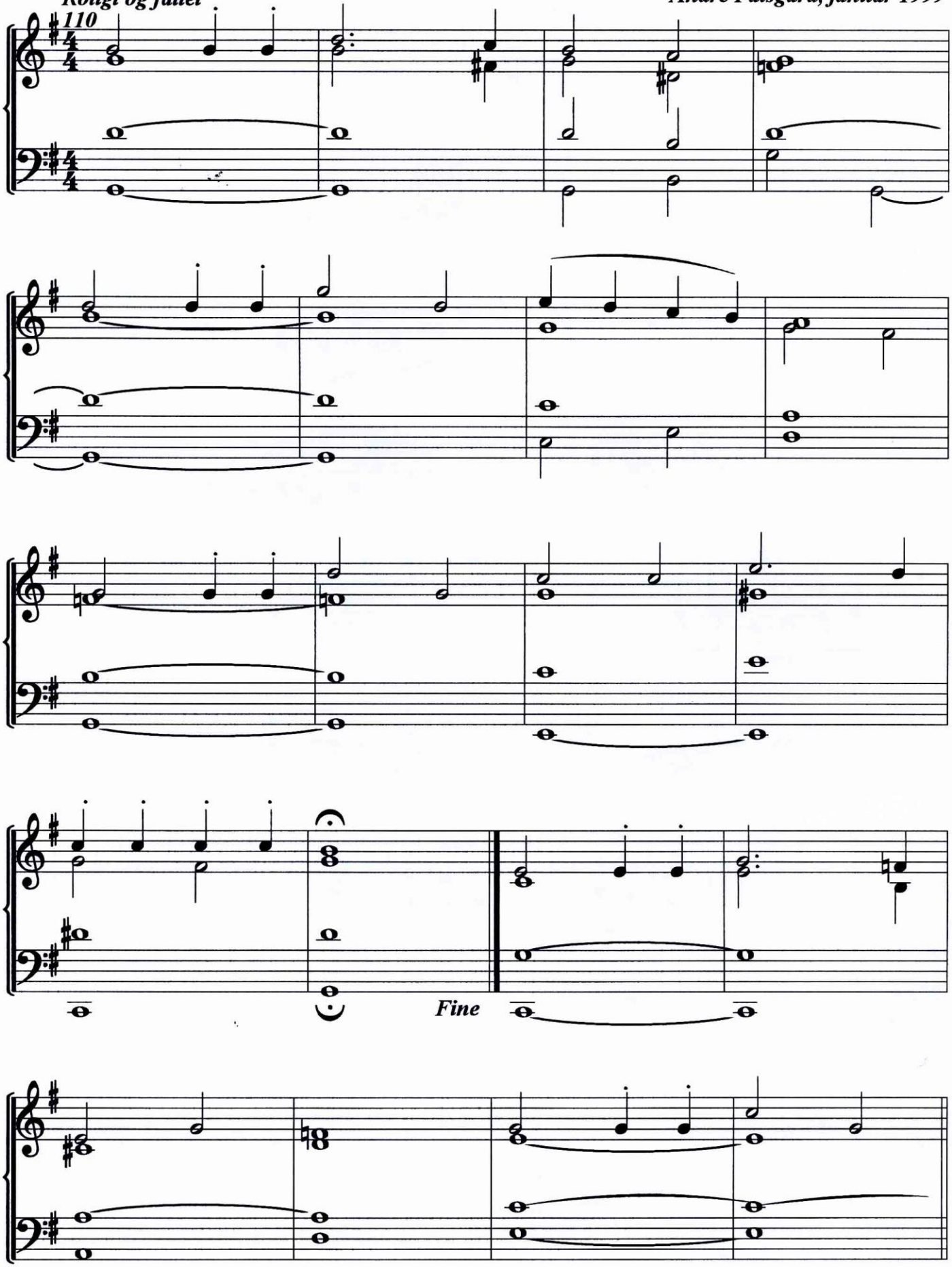

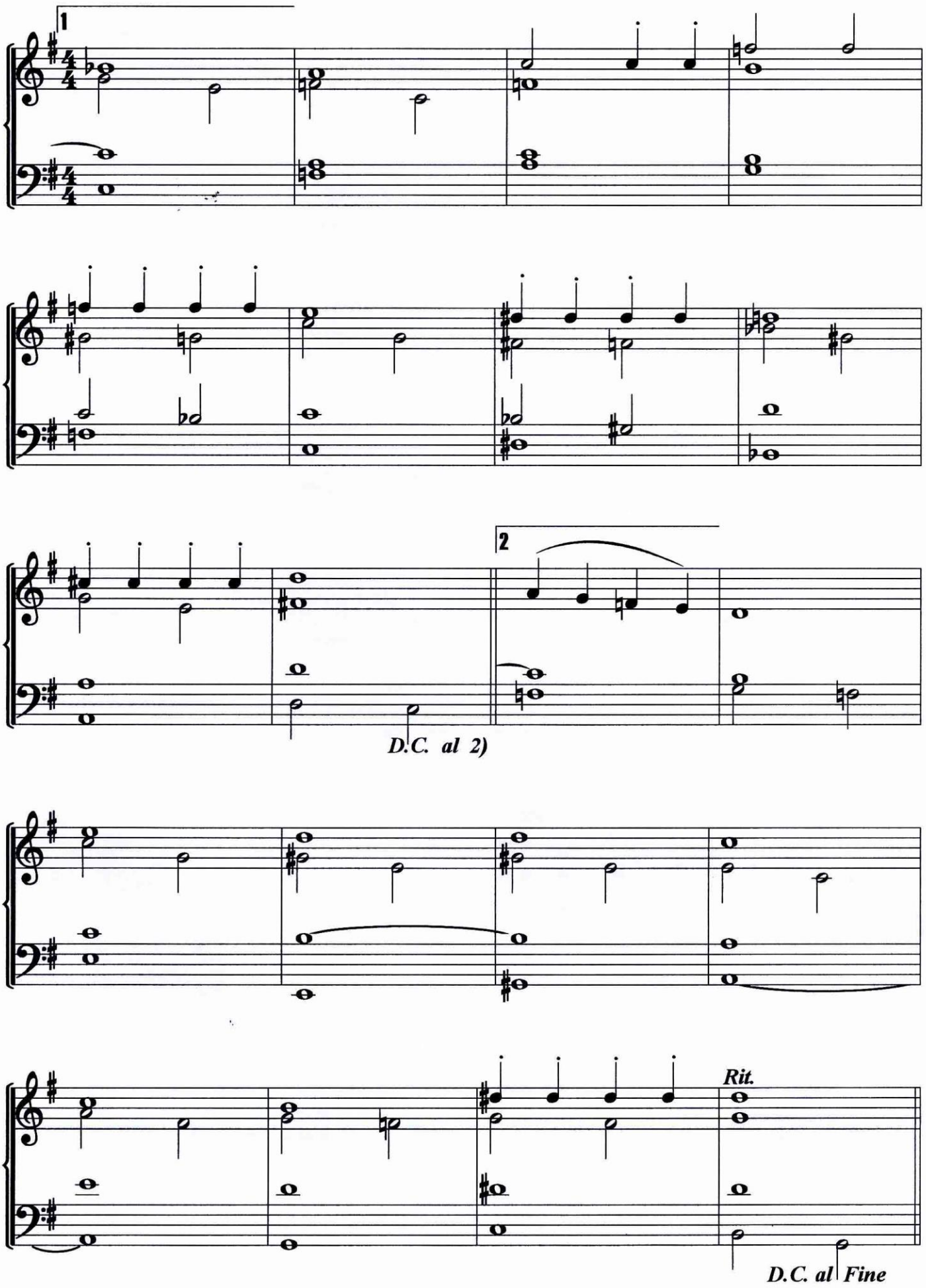
1
2
D.C. al 2)
Rit.
D.C. al Fine

Julemarch

Tilegnet min svigermor Bente Krake

72 Gravitetico *André Palsgård, januar 1999*

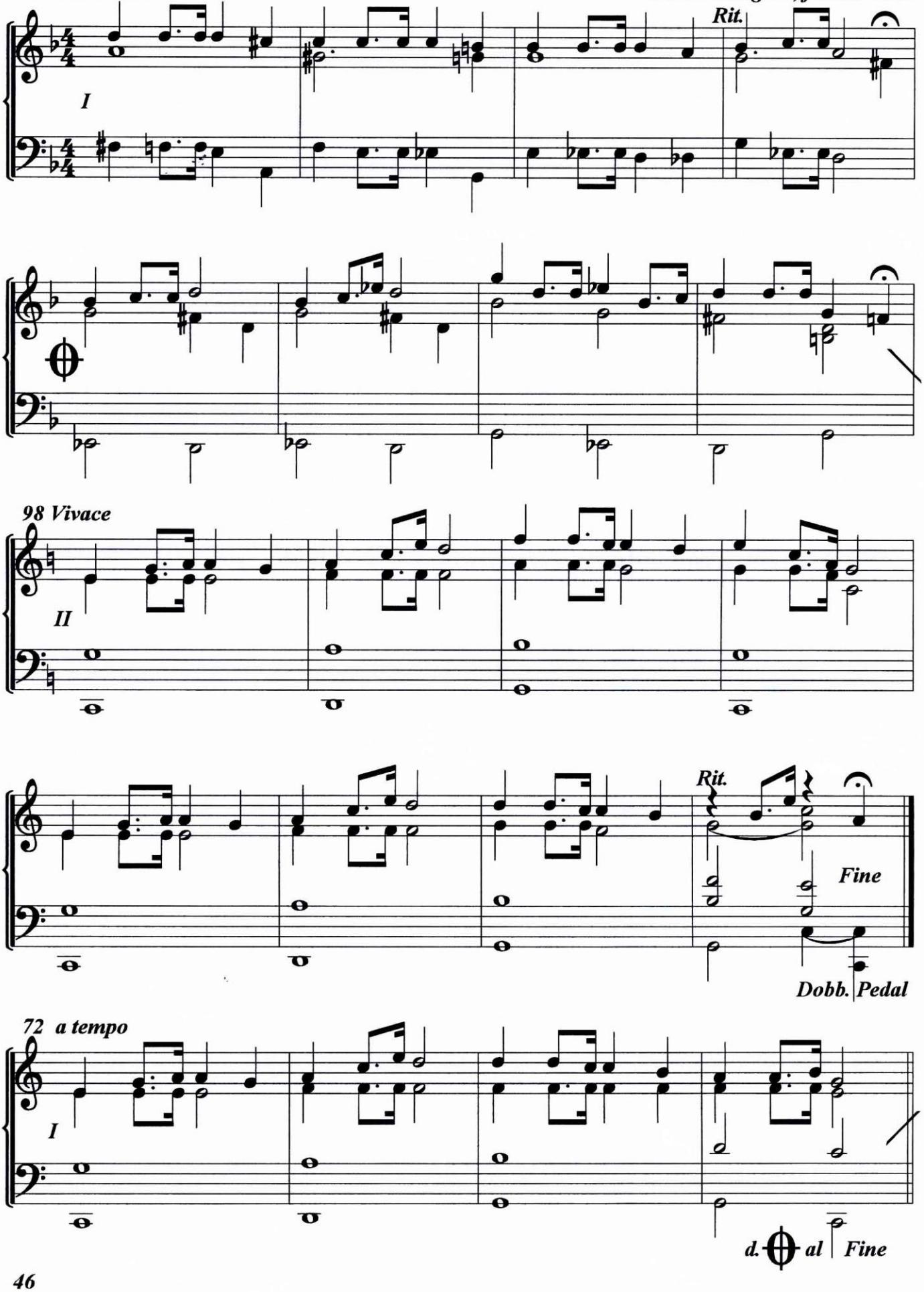

Hymne

André Palsgård, februar 1999

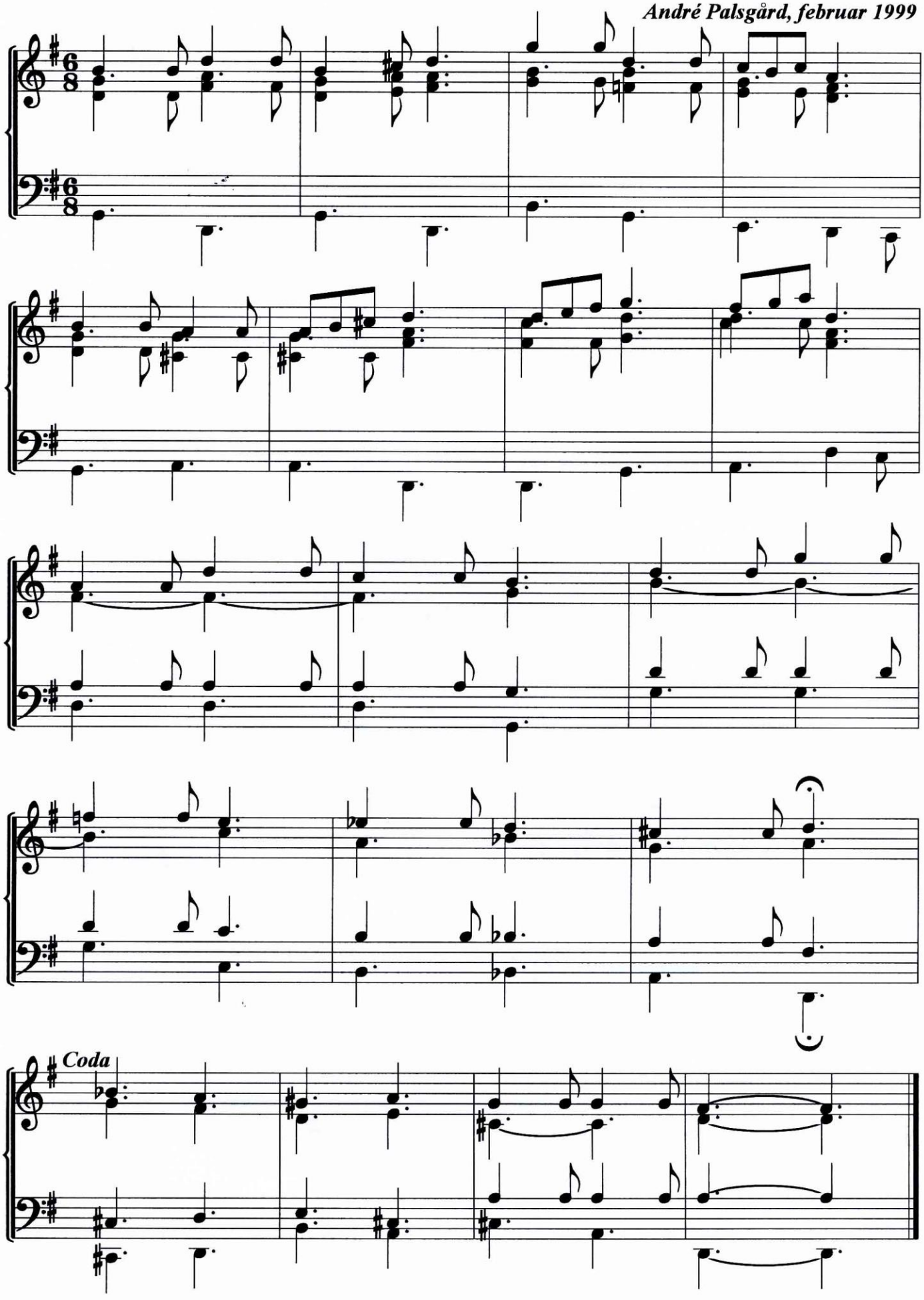

Ludium vernale

André Palsgård, marts 1999

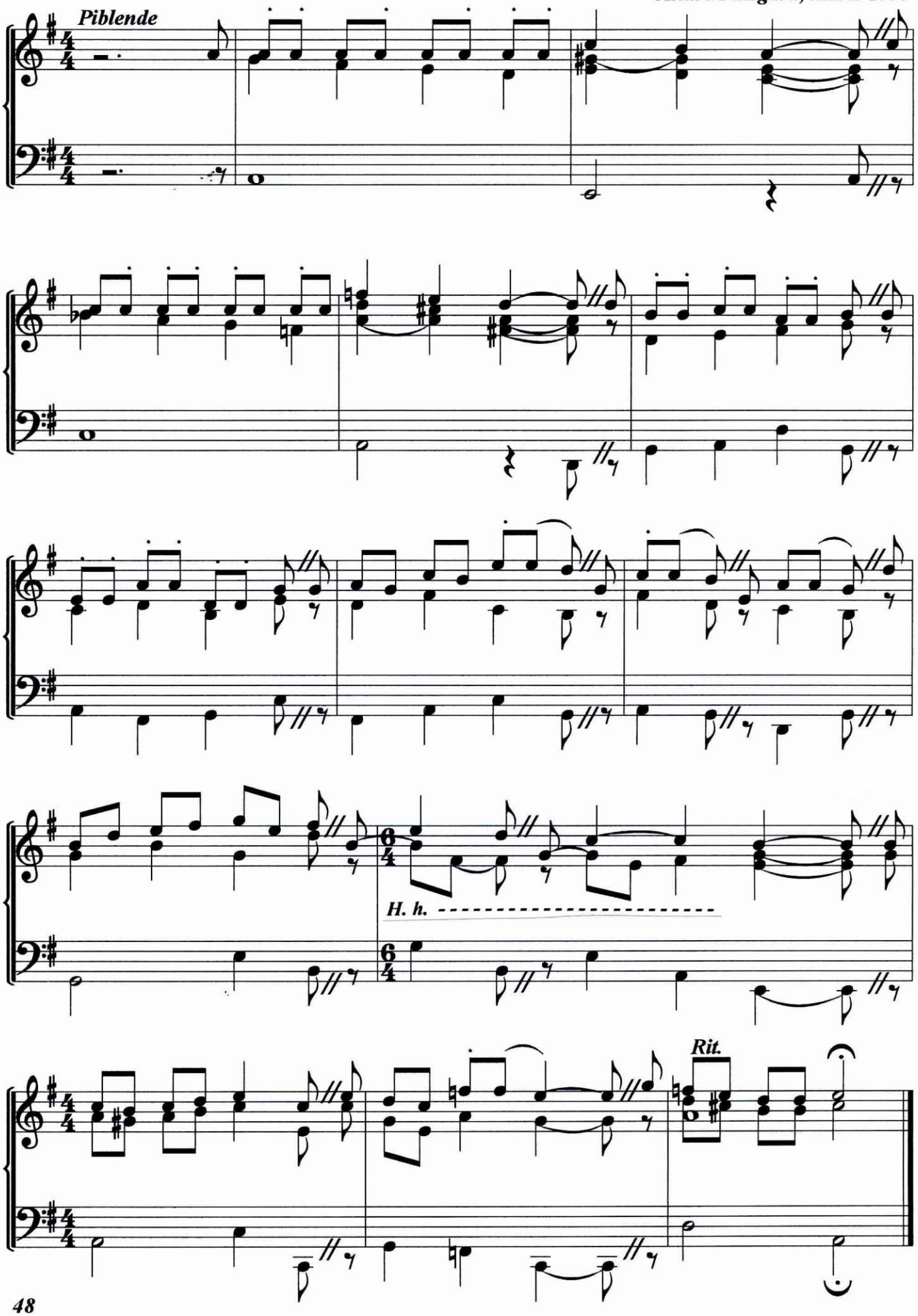

2. bog indeholder
kompositioner af:
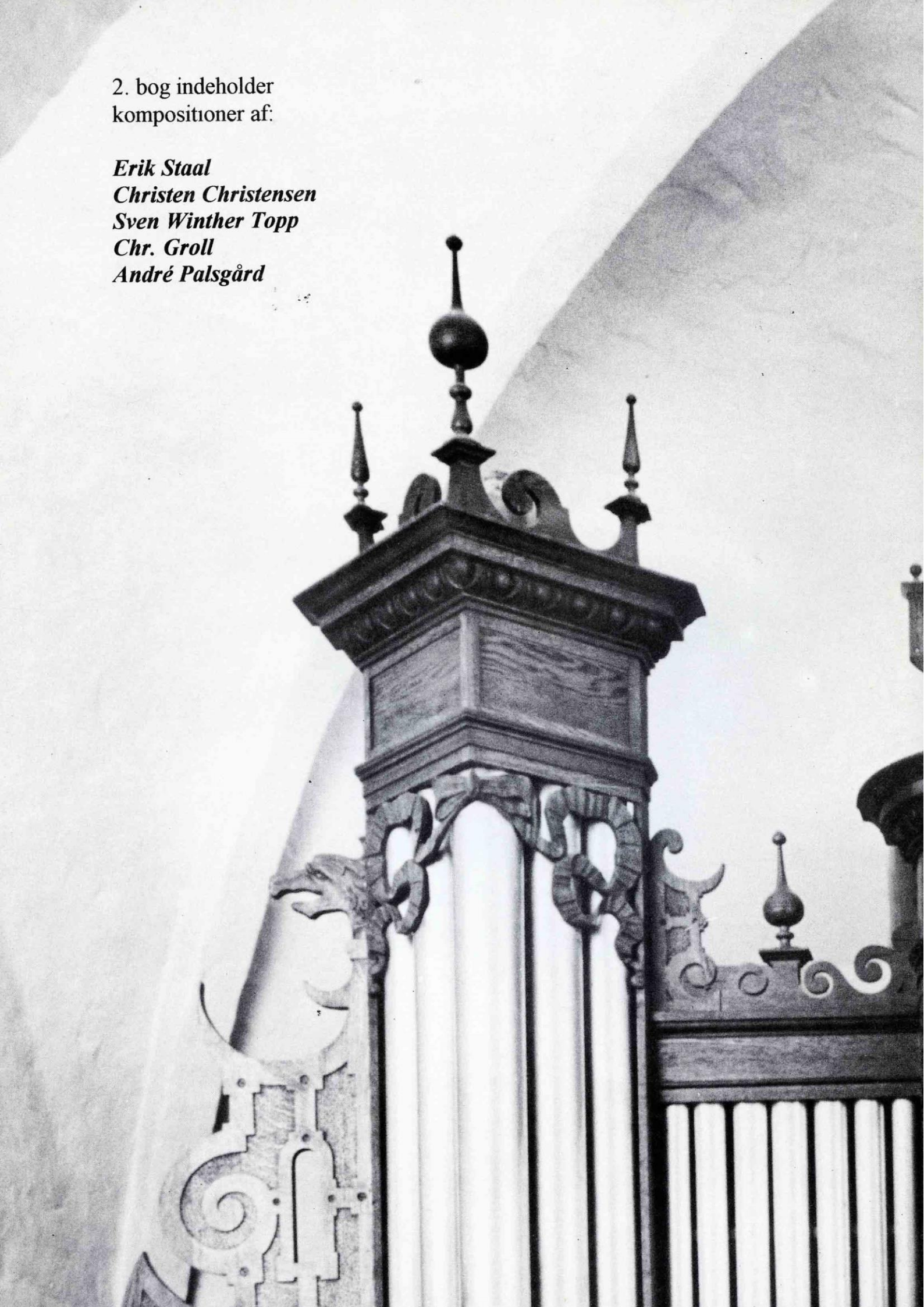
Erik Staal
Christen Christensen
Sven Winther Topp
Chr. Groll
André Palsgård